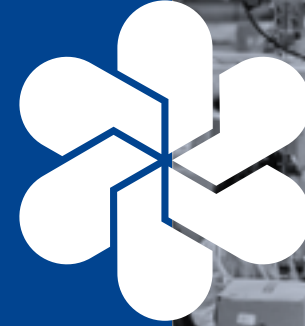


ARALIK 2021



TİSK

**TÜRKİYE
İŞVEREN SENDİKALARI
KONFEDERASYONU**

Asgari Ücret Tespit Komisyonu Sunumu

2022 yılı asgari ücretinin belirlenmesinde **mutlaka dikkate alınması gereken kilit konular** aşağıda özet olarak sunulmaktadır.

Küresel belirsizlik sürerken makroekonomik gerçeklerden uzak yüksek ve **dengeleri bozacak bir artıştan mutlaka kaçınılması**

Yüksek enflasyona rağmen halen **yüksek seyreden işsizlik oranlarına dikkat edilmesi** ve önceliğin yeni yatırımlar, kalıcı istihdam artışı ve sürdürülebilir büyüme verilmesi

ÜFE, enerji, navlun ve hammadde fiyatları başta olmak üzere, **ciddi şekilde artan üretici maliyetlerinin göz önüne alınması** ve stagflasyon tehlikesinin yönetilmesi

Çip krizi, taşıma ve tedarik zinciri problemleri gibi **olağandışı küresel etkilerin göz önünde bulundurulması**

Asgari ücret ve nitelikli çalışan ücretleri arasındaki farkların kapanması sonucu **ücret dengelerinde oluşan olumsuz etkilerin değerlendirilmesi** ve dengeye önem verilmesi

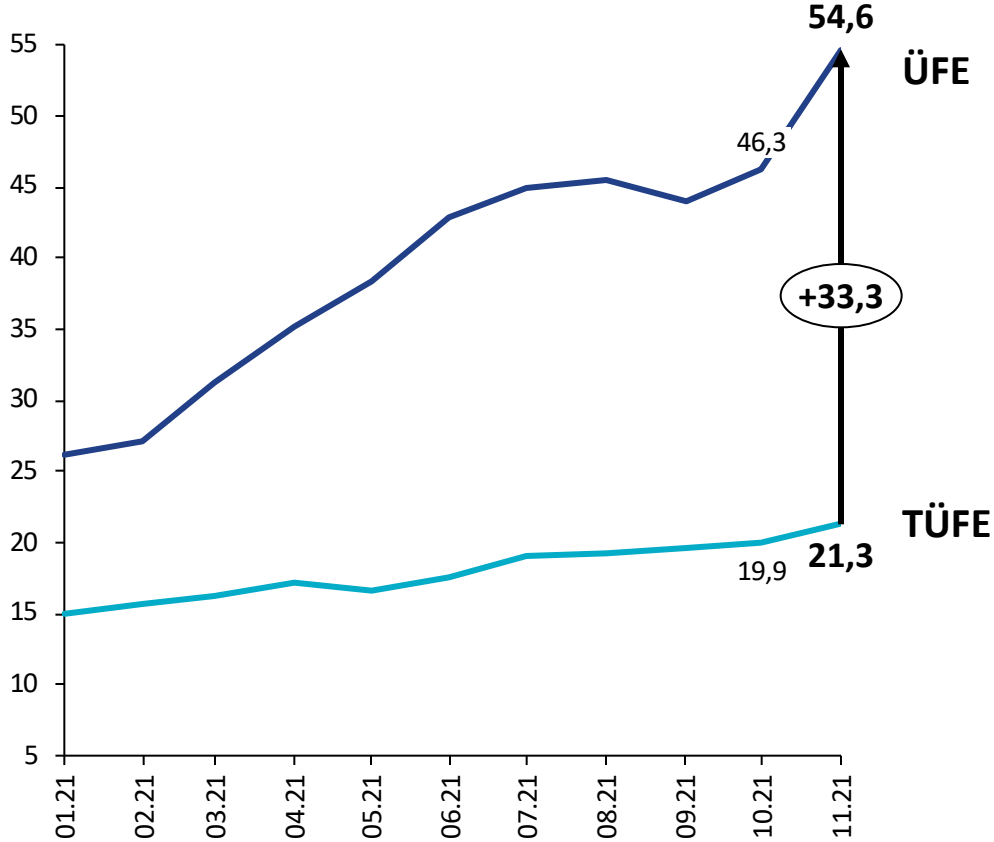
İhracat performansının belirleyici olacağı bir dönemde işveren maliyetlerine yük getirilmemesi ve **ülke rekabetçiliğinin gözetilmesi**

Asgari Ücret teşviğinin ilk verildiği dönemdeki orana yükseltilerek devamı, ihracat ve yeni istihdamda başı çeken TİS'li işyerlerinin farklılaştırılması

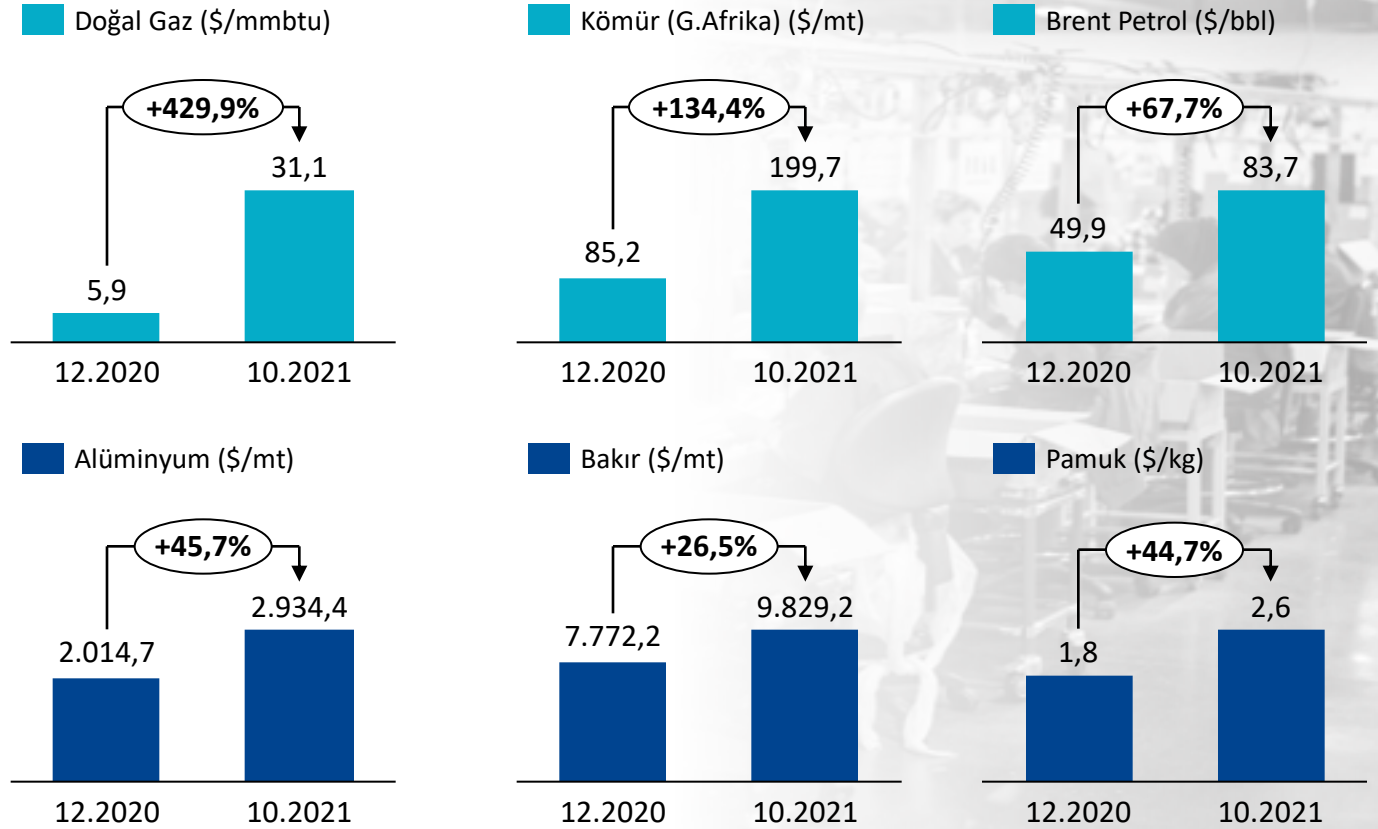
Rekabet içinde olduğumuz ülkelere göre yüksek olan **ücretler üzerindeki vergi yüklerinin hafifletilmesi** odaklı çözümlerin ön plana çıkarılması

ÜFE tarihi rekor artış seviyelerine ulaştı. TÜFE makası gittikçe açılıyor ve üreticilerin üzerindeki maliyet baskısı katlanarak artıyor. **Küresel maliyet artışı** gözlemleniyor, bu yıl dolar bazında bile **tarihi fiyat artışları** söz konusu.

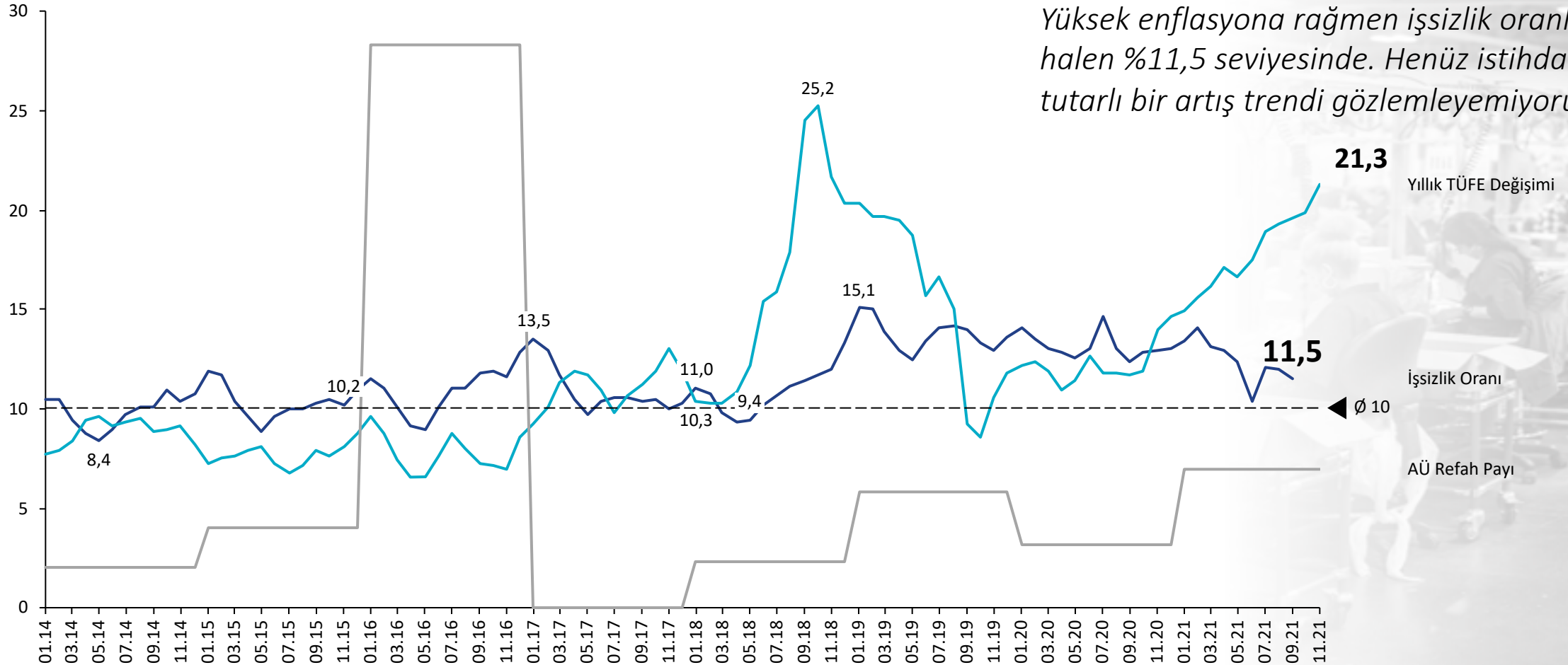
Yıllık Yurtiçi ÜFE ve TÜFE Değişim Oranları (%)



Dolar Bazında Küresel Enerji ve Emtia Fiyatlarının Yıllık Değişimleri

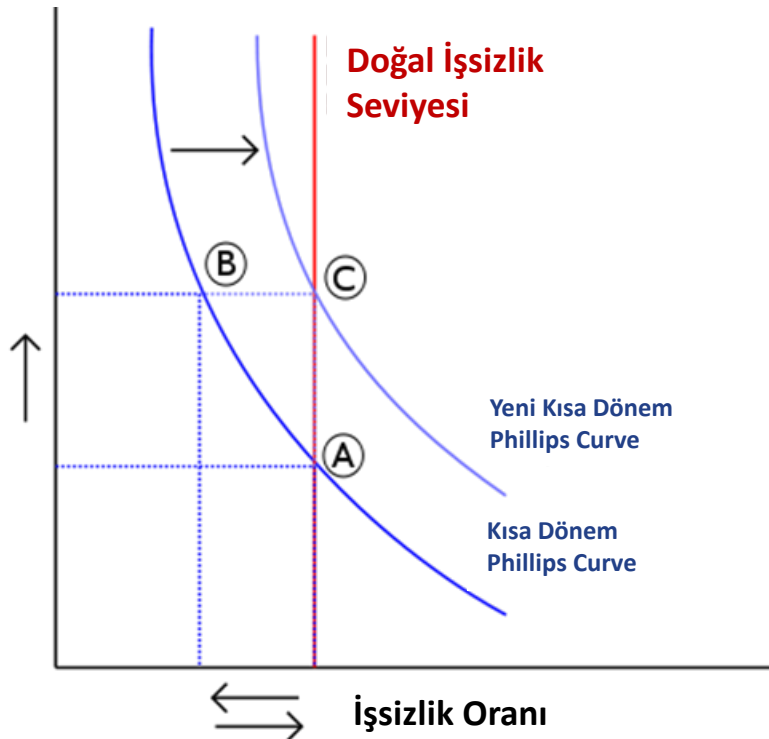


İşsizlik oranlarımız henüz tutarlı düşüş sergilemedi. **Artan enflasyona rağmen henüz istihdamda toparlanmanın başındayız, çok dikkatli hareket etmeliyiz.**



Klasik ekonomi teorisine göre enflasyon oranının yükseldiği bu son dönemde işsizlik oranlarımızda da ciddi düşüş görmemiz gerekiyor.

Enflasyon
Oranı



- **Asgari ücret dengeye zorlayıcı ve çok sert bir müdahale yaratmaktadır.** Şu an belirlenecek dengesiz bir asgari ücret oranı işsizlik oranlarının dönemsel olarak bile düşmesine izin vermeden bizi C noktasına götürecektir.
- Önemli olan Doğal İşsizlik Seviyemizi düşürebilmek. Yani **kalıcı üretim, büyüme ve istihdam artışı** sağlayabilmek. Bunu başaramazsak her durumda zaten C noktasına yani hem yüksek enflasyon, hem de yüksek işsizlik oranına kayacağız.
- Daha da kötüsü bu **dengeyi negatif bir döngüye sokarsak doğal işsizlik seviyemiz de artışa geçecektir.** Sonuç yıldan yıla daha da yüksek enflasyon ve daha da yüksek işsizlik döngüsünün tetiklenmesi olacak.
- Bu döngüyü ülkemiz için olumlu hale getirebilmek için şu an dengenin kısa vadede B noktasına gitmesine izin vermemiz ve enflasyon ile birlikte **artan üretim ve büyümeyi yeni yatırımlar ve kalıcı istihdam artışına çevirmemiz lazım.** Ancak böylece düşük enflasyon, düşük işsizlik ve en önemlisi yüksek alım gücü ve kişi başı artan milli gelir oranlarına kavuşabiliriz.
- Artan enflasyona rağmen işsizlik oranlarının düşmediği yani **Phillips Curve dengesinin yaşanmadığı gözlemler ekonominin stagflasyona girmesinde** görülmektedir. Bu tehlikeyi de taşıdığımız bir dönemden geçtiğimiz için asgari ücretin dengeli olması daha da kritiktir.

Peki asgari ücret ile dengeyi nasıl etkiliyoruz? İş gücü piyasalarını minimum ücrette **dengeyi bozacak yüksek bir artışa zorlamanın sonucu ne olabilir?**



Üretim ve milli gelir artışında toparlanma başladı. Fakat İstihdam oranımız henüz belirgin artış sergilemedi.

İş gücü piyasası tam istihdam durumundan uzak. İşsizlik oranlarımızda belirgin düşüş yok, aksine artış kaygısı mevcut.

*Enflasyona karşı ücretlerin korumasının dışında **daha yüksek bir artışa zorlamak veya dengeli bir artış** oranı senaryolarına bakalım...*

Peki asgari ücret ile dengeyi nasıl etkiliyoruz? İş gücü piyasalarını minimum ücrette **dengeyi bozacak yüksek bir artışa zorlamanın sonucu ne olabilir?**

Enflasyon artışı
döneminde işsizlik
belirgin düşene kadar
**ücretlerin artışını dengeli
tutabilirsek** ne yaşanır?

İşsizlik belirgin şekilde
düşer ve ekonomide tam
istihdama yaklaşılr.

Ücret artışları dengeli
olursa istihdam artışı ve
büyümenin bir kısmı
kalıcı olur.

Dengelenme daha yüksek
milli gelir, daha düşük
enflasyon, daha düşük bir
doğal işsizlik seviyesinde
gerçekleşebilir.

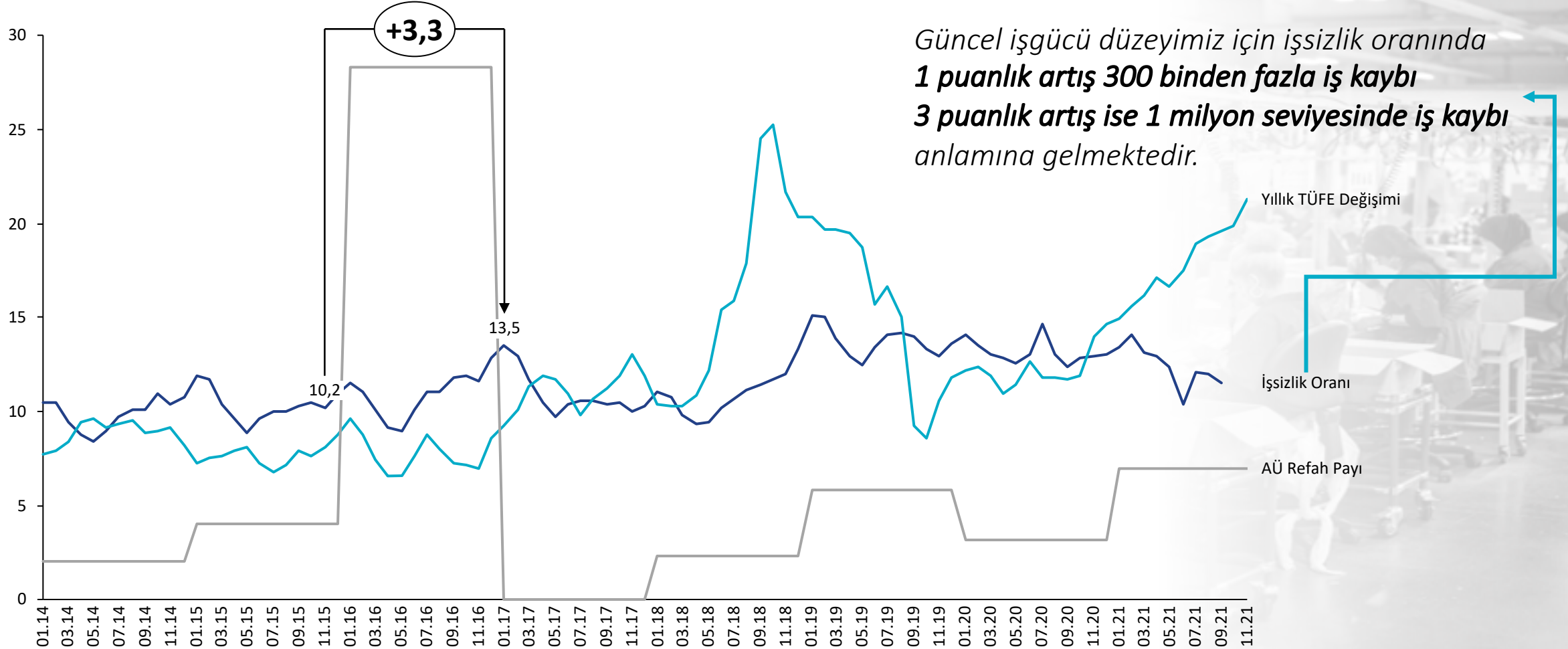
Enflasyon artışı
döneminde işsizlik
belirgin düşmeden **işgücü
maliyetinin yüksek artışa
zorlanmasında** ne
yaşanır?

Ücret artışı dengesiz
olursa artan enflasyona
rağmen işsizlik
oranlarında düşüş olmaz
veya çok limitli olur.

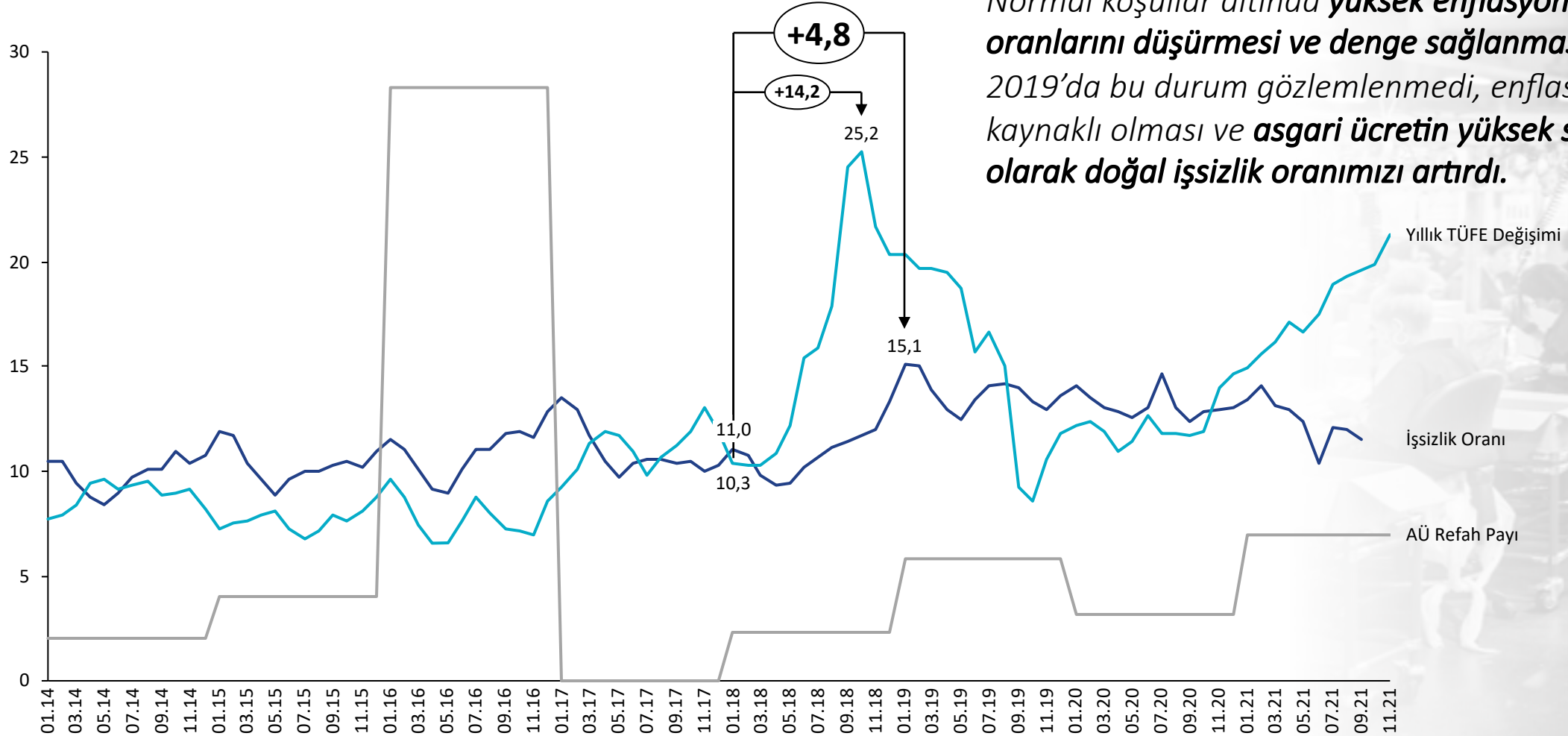
İş gücü talebi artışı erken
kesilir, üretim ve milli
gelir artışı kalıcı
olmayabilir.

Dengelenme daha düşük
milli gelir, daha yüksek
enflasyon ve daha yüksek
bir doğal işsizlik seviyesinde
gerçekleşebilir.

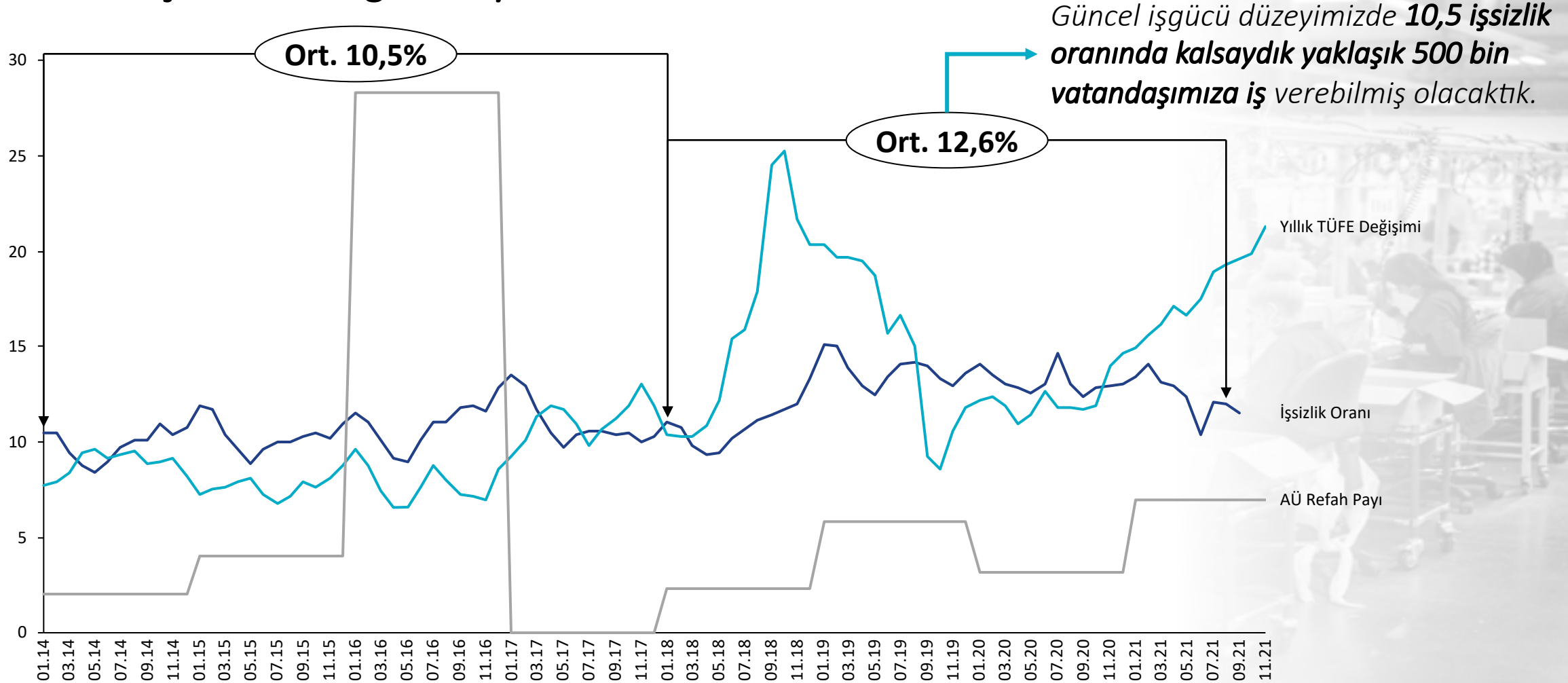
Asgari ücret dengesinin bozulduğu ve enflasyon üzerine 29 puana yakın çok yüksek bir refah payı verilen **2016 yılında bir yılda işsizlik oranları tam 3,3 puan artış göstermiştir.** Halen iş gücü piyasaları dengede değil.



2018 başında başlayan enflasyonun 14 puandan fazla arttığı dönemde ise **işsizlik oranları 2019 ortasına kadar 5 puana yakın çok ciddi bir artış** kaydetmiştir.

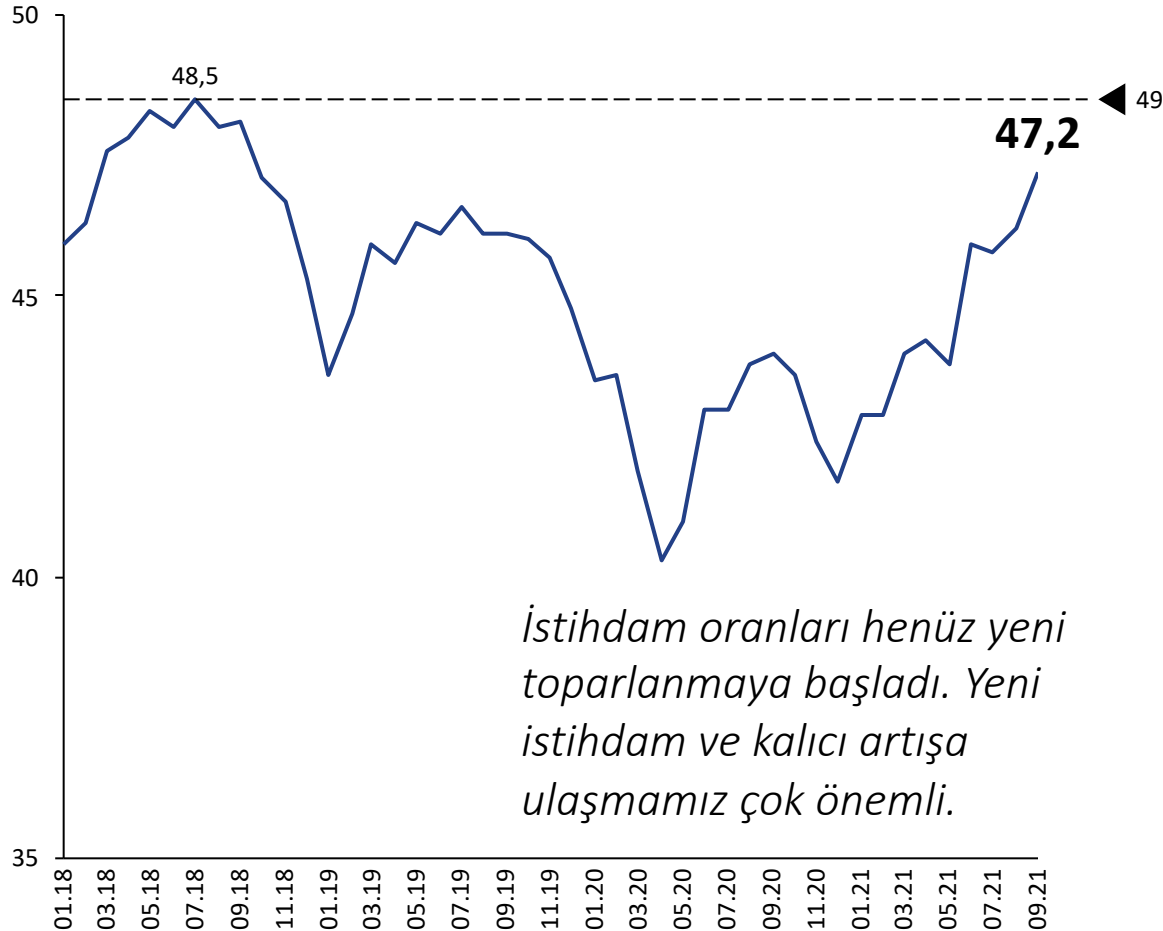


2014 – 2018 arasında ortalama %10,5 seviyesinde olan işsizlik oranı 2018’den günümüze ortalama %12,5 seviyesinde seyrediyor. **İşsizlik oranının kronikleşmesi ve doğal seviyenin artması söz konusu.**



Büyüme oranımız toparlanma eğilimi içerisinde fakat **istihdam oranımız henüz tutarlı bir şekilde yeni istihdam yaratabildiğimizi göstermemektedir.**

2017 – 2021 Aylık 15 Yaş+ Toplam İstihdam Oranları (%)

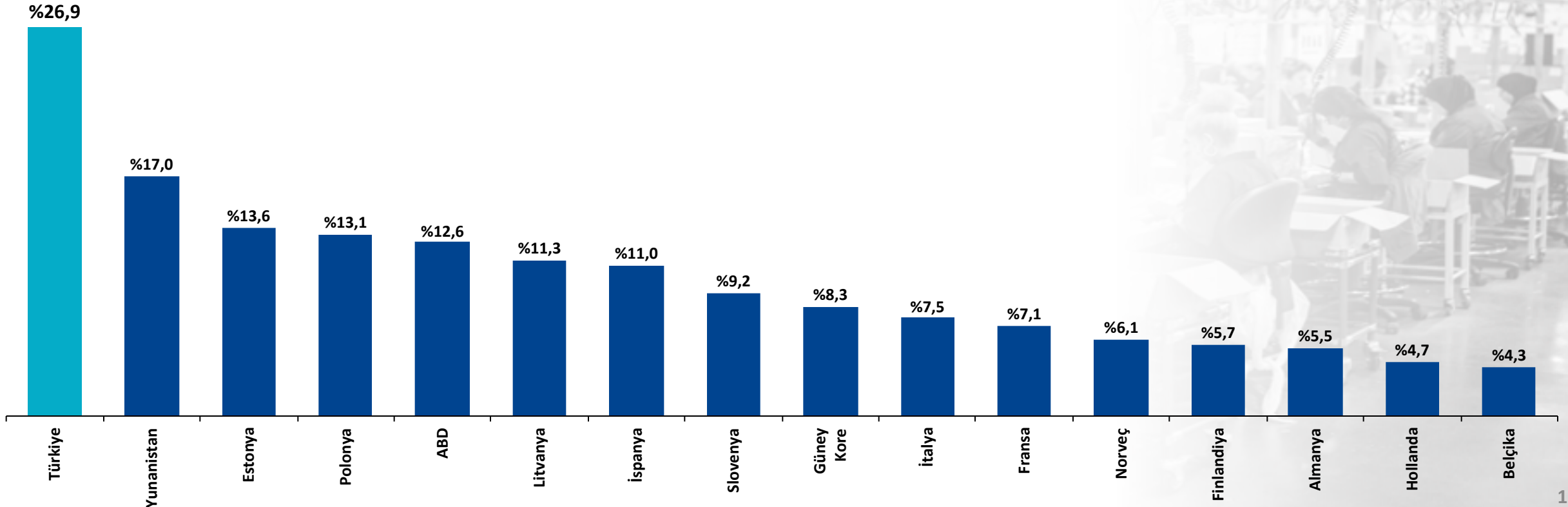


2017 – 2021 Aylık 15 – 24 Yaş Toplam İstihdam Oranları (%)



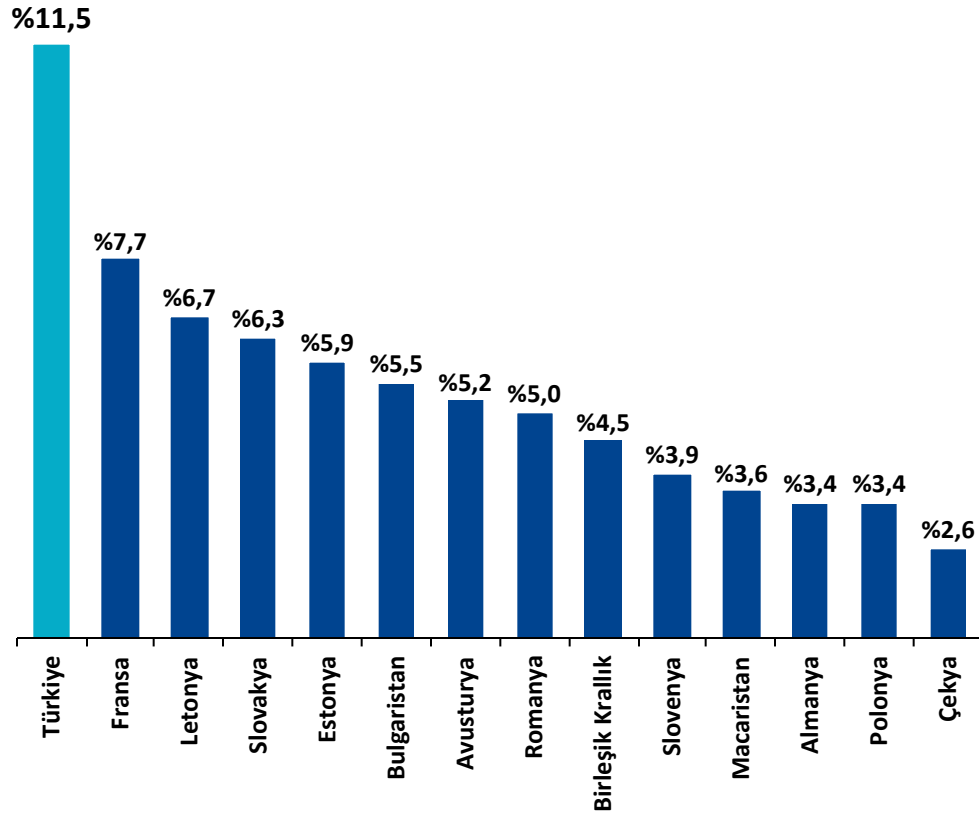
Türkiye, OECD ülkeleri arasında, **pandemi nedeniyle en çok iş kaybı yaşanan hane oranı sıralamasında en ön sıralarda**; pandemi rekabet ettiğimiz ülkelere kıyasla istihdamı çok ciddi ölçüde etkiledi. İşsizlik oranlarının toparlanmasına izin verecek şekilde kontrollü gitmeliyiz.

Pandemi Döneminde İş Kaybı Yaşayan Hane Oranları (%)

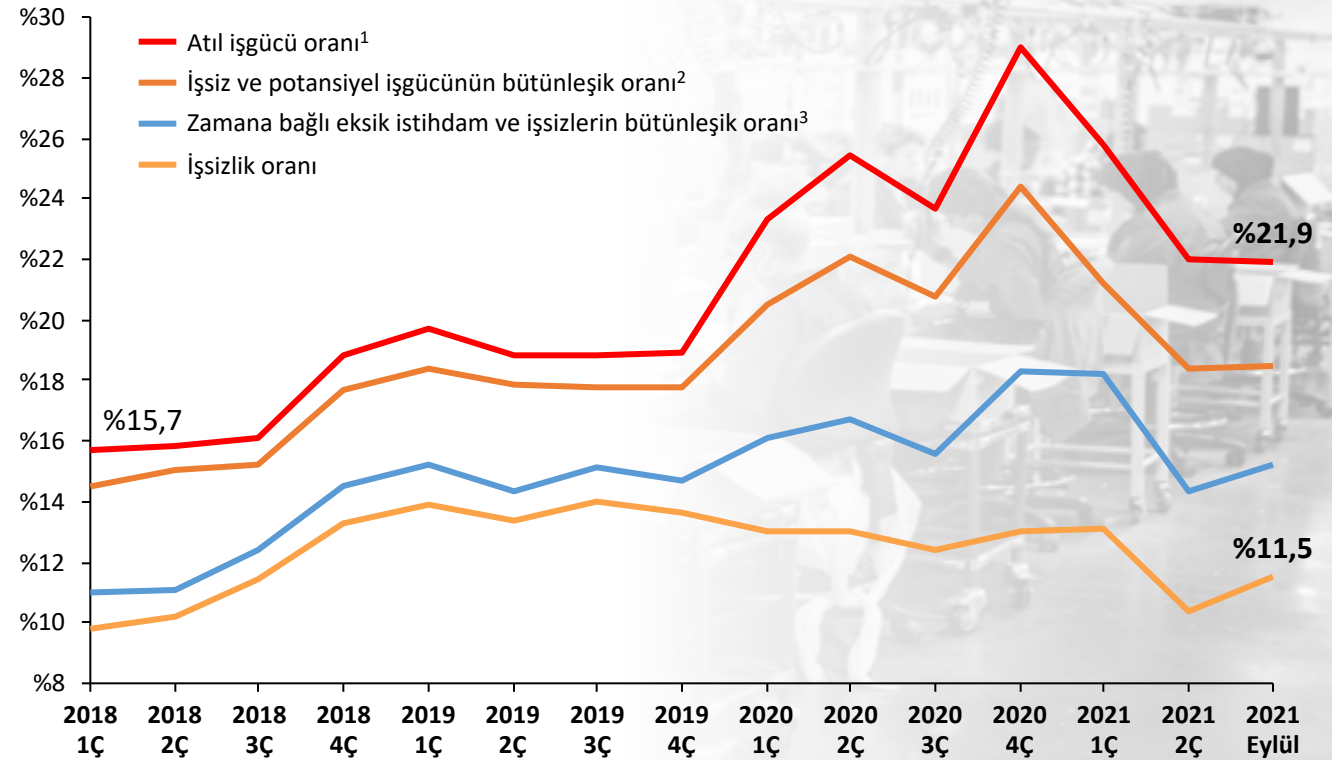


Daha geniş kapsamlı işsizliği gösteren atıl işgücü oranı, 2020 ile birlikte büyük bir artış göstererek %30 seviyelerine dayandı. **Türkiye’de işsizlik oranı Avrupa’ya oranla yüksek seviyededir.**

İşsizlik Oranı (Eylül 2021)



3,8 milyon işsiz 7,9 milyon atıl iş gücü



1. Zamana bağlı eksik istihdam, işsizler ve potansiyel işgücünün toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranıdır.
2. İşsiz ve potansiyel işgücünün toplamının işgücü ve potansiyel işgücünün toplamına oranıdır.
3. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin toplamının işgücüne oranıdır.

Özetle küresel boyutta da yüksek riski yönettiğimiz zor bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde **dengeyi ülkemizin kazançlı çıkacağı bir yapıda** tutabilmemiz hiç olmadığı kadar önemli.



Enflasyonu Kontrol Edebilme Performansımız

Önümüzdeki dönemde %20 seviyesine gelen enflasyonu kontrol altında tutabilmek çok kritik. Asgari ücreti çok yukarıya itmemiz enflasyon kontrolünü zorlaştırıp, yüksek maaş – yüksek enflasyon döngüsü tetikleyebilir.



Kur Artışı Kaynaklı Maliyetleri Kontrol Edebilmek Güçleşiyor

Kur kaynaklı maliyetler ÜFE üzerinde ciddi baskı yaratıyor. Sadece kur kaynaklı değil, küresel emtia ve navlun maliyetleri artışı da kontrolü zorlaştırıyor.



Yeni Yatırımları ve İstihdam Artışını Tetikleyebilmek

Yeni yatırımları ve istihdamı ise henüz tetikleyemedik. Yatırımları ve büyümeyi tetiklemek için aşırı enflasyon riskini göze aldığımız bir dönemdeyiz.



Stagflasyon Tehlikesini Üretim ve İstihdam Artışı ile Aşabiliriz

Yüksek ücret, daha yüksek enflasyon döngüsünü tetiklersek en kötü senaryo gerçekleşebilir. Kalıcı üretim ve istihdam artışı sağlayamazsak büyüme sürdürülebilir olmayabilir.

Ekonomide küresel stagflasyon uyarıları tüm dünyada artıyor...

Dünya ekonomisi 1970'lere mi dönüyor?

E The Economist

Is the world economy going back to the 1970s?

But the stagflation of the 1970s is back on economists' minds today, as they confront strengthening inflation and disappointing economic...

1 day ago



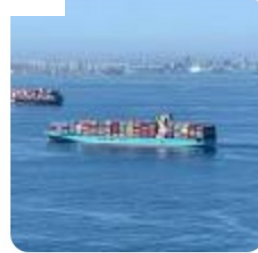
Ekonomistler neden stagflasyon hakkında konuşuyor.

QZ

Why economists are talking about stagflation

"Stagflation is as an old ghost rising from the past, born out of the fears of an older generation and the interest of a new one that has..."

1 day ago



Stagflasyon kabusu hakkında Merkez Bankaları farklı düşünüyor.

FT Financial Times

Central banks differ on dispelling nightmare of stagflation

... almost everywhere face the same bad dream: a mix of slowing growth and inflationary supply shocks that together threaten stagflation.

1 day ago



Stagflasyon **şişkinlik ve enflasyon** kelimelerinin birleşiminden oluşan ve ani durgunluk ve daralma ile yüksek enflasyonun aynı anda görüldüğü ekonomi durumunu tanımlayan bir terimdir.

- 1 Kısa vadede hızlı büyüyen, üretimi artan fakat aşırı ısınan ekonomi
- 2 Hızla artan enerji ve emtia fiyatları (ÜFE)
- 3 Yüksek enflasyon, yüksek maaş döngüsü
- 4 Maaşların fiyata yetişemediği noktada ani talep daralması ve üretim düşüşü.
- 5 Düşen üretim ile birlikte çok yüksek iş kayıp oranları ve hızla artan işsizlik
- 6 Yüksek işsizlik, ekonomik daralma ve enflasyonun aynı anda yaşanması.

Ekonomik belirsizlik ortamının çok yüksek olduğu bu dönemde **ülkeler yüksek artışlar kaçınmakta, aksine oranları düşük tutmaya gayret etmektedir.**

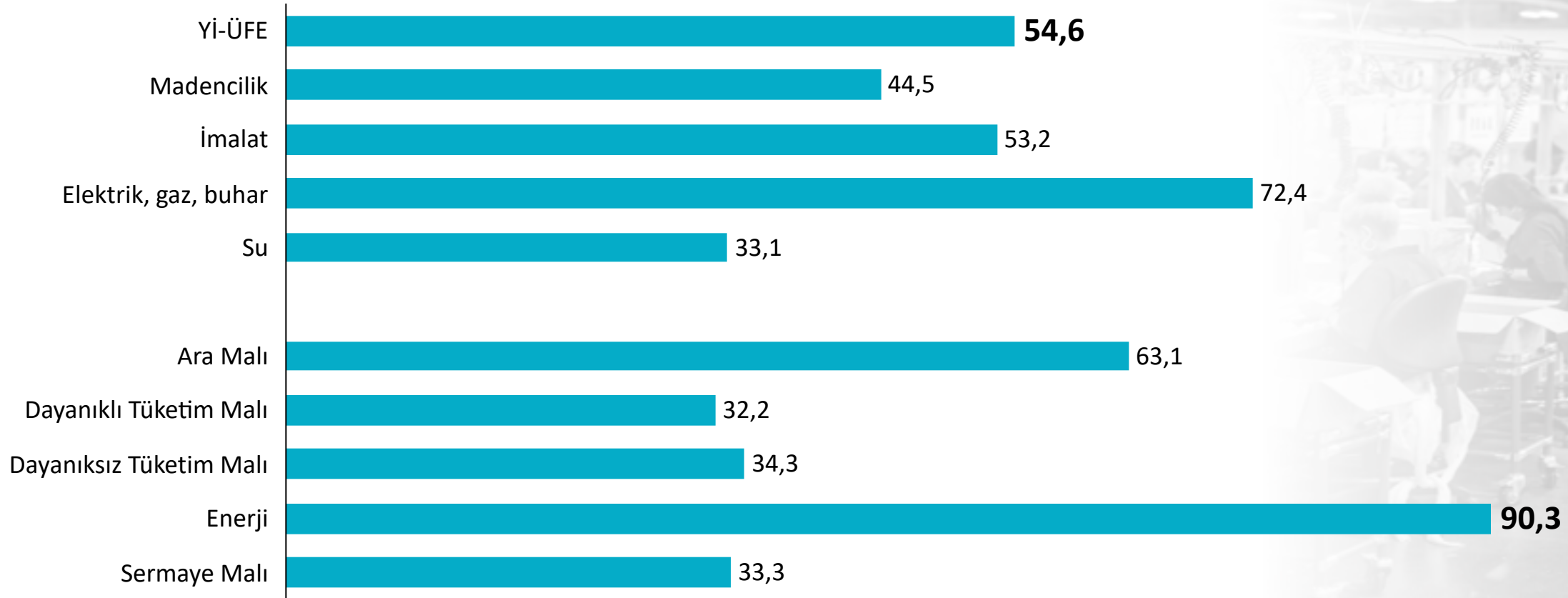


- Düzenli asgari ücret belirleme dönemi olmayan **87 ülkenin pandemi döneminde sadece 12'sinde asgari ücret düzenlemesi** yapıldı.
- Medyanda ise bu ülkelerin artışı %11 seviyesinde kaldı. **Düzenli asgari ücret gözden geçirmesi yapan ülkelerin ise medyanda artışı %6,5 seviyesinde** kaldı.
- Türkiye'de ise asgari ücret artışı 2020 yılı için **%15,03 oranında belirlenmişti**. Bu oran enflasyonun da 7 puan üzerindeydi.

Bu Yıl Dengeli Asgari Ücret Neden Çok Önemli?

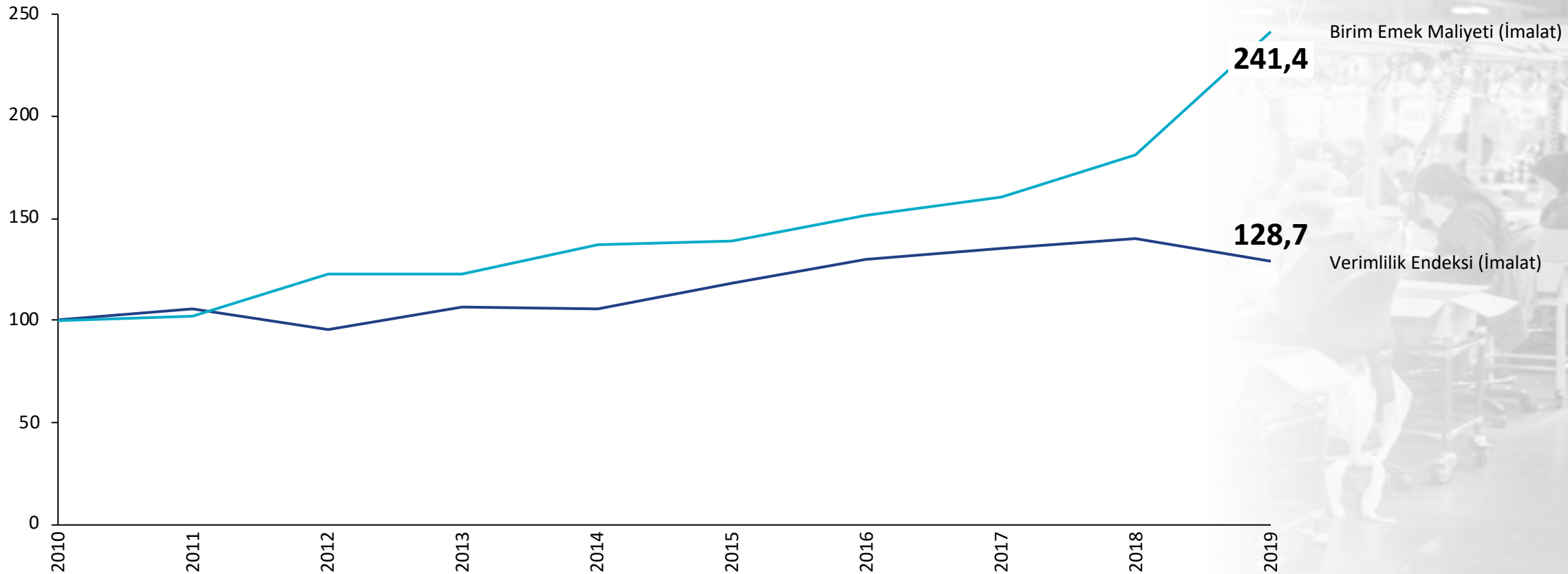
İmalat sektöründe ÜFE yüzde 46 ile rekor seviyeye ulaştı. **Enerji maliyetlerinde artış ise yüzde 90'ı aştı.** Küresel bilinmezlik maliyetler üzerindeki kaygıları daha da artırıyor.

Yİ-ÜFE yıllık değişim oranları (%), Ekim 2021



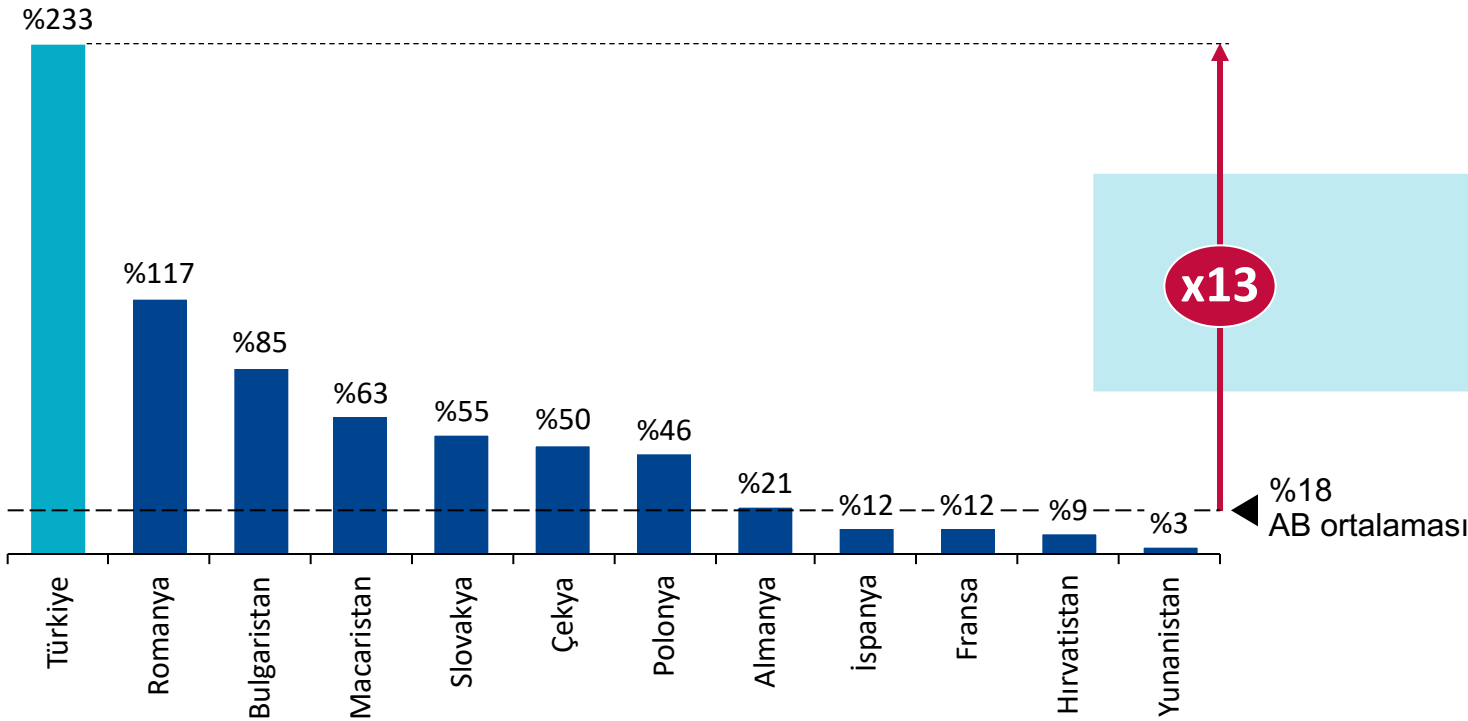
2010 yılından bu yana imalat sektöründe **birim emek maliyeti yaklaşık 2,5 kat artarken verimlilik artışı 1,5 kat bile artmamıştır**. 2016 yılından itibaren birim emek maliyeti ile verimlilik makası artmaktadır. **Verimlilik ile tutarsız ilerliyoruz.**

2010 – 2019 Yılları Verimlilik ve Birim Emek Maliyeti Endeksleri



Rekabet içinde olduğumuz ülkelerle **karşılaştırmalı baktığımızda fark dramatik** hale gelmektedir.

İşgücü Maliyeti Gelişimi (Ulusal Para Birimi, 2012-2020)



Birim işgücü maliyeti artışının işgücü piyasasındaki olumsuz etkileri

- 1 Yatırım çekiciliğinin azalması
- 2 Kayıt dışı istihdama veya dijitalleşmeye hızlı yönelim
- 3 Rekabetçiliği azalan firmaların büyümemesi

2012'den 2020'ye birim işgücü maliyeti ülkemizde %233 artarken, saatlik işgücü verimi sadece %36 artmıştır. Değişkenin artması rekabetçilik kaybı şeklinde yorumlanmaktadır.

Rekabet ettiğimiz ülkeler rekabet gücünü artırırken, Türkiye rekabetçilikte geriye düşmekte ve bu **güç kaybında işgücü maliyetlerinin artışı öne çıkmaktadır.**

1 Yatırım çekiciliğinin azalması

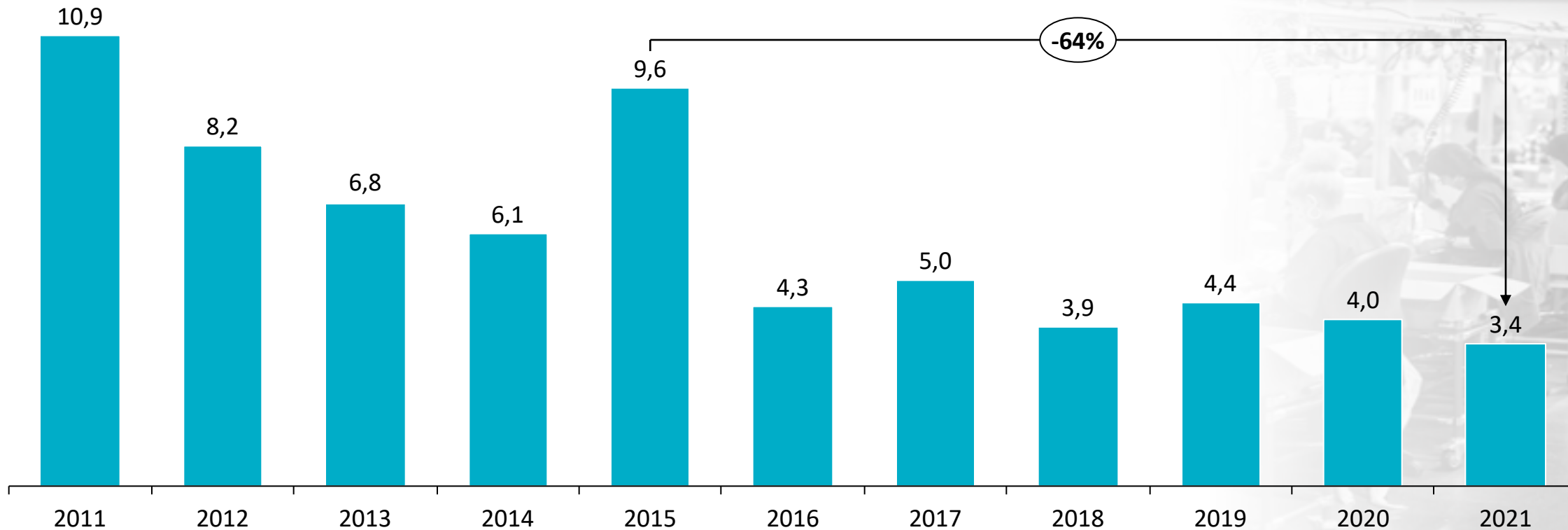
		Puan (Max.100)	Sıra Değişikliği (2014 – 2019)
1.	Singapur	85	+1
7.	Almanya	82	-3
13.	Güney Kore	80	+12
27.	Malezya	75	-3
32.	Çekya	71	+14
37.	Polonya	69	+5
47.	Macaristan	65	+16
49.	Bulgaristan	65	+8
51.	Romanya	64	+25
59.	Yunanistan	63	+32
61.	Türkiye	62	-17

Rekabetçilik kaybındaki
en etkili faktörler
makroekonomik istikrar
ve **işgücü piyasası**
olmuştur.

Bu performansa paralel olarak **2015 yılından bu yana ülkemize gelen doğrudan yabancı yatırım akışlarında ciddi bir düşüş** gözlemlenmektedir.

1
Yatırım çekiciliğinin azalması

İçe doğru doğrudan yabancı yatırım akışları (Ocak - Ağustos dönemi, 2011-2020, Milyar Dolar)

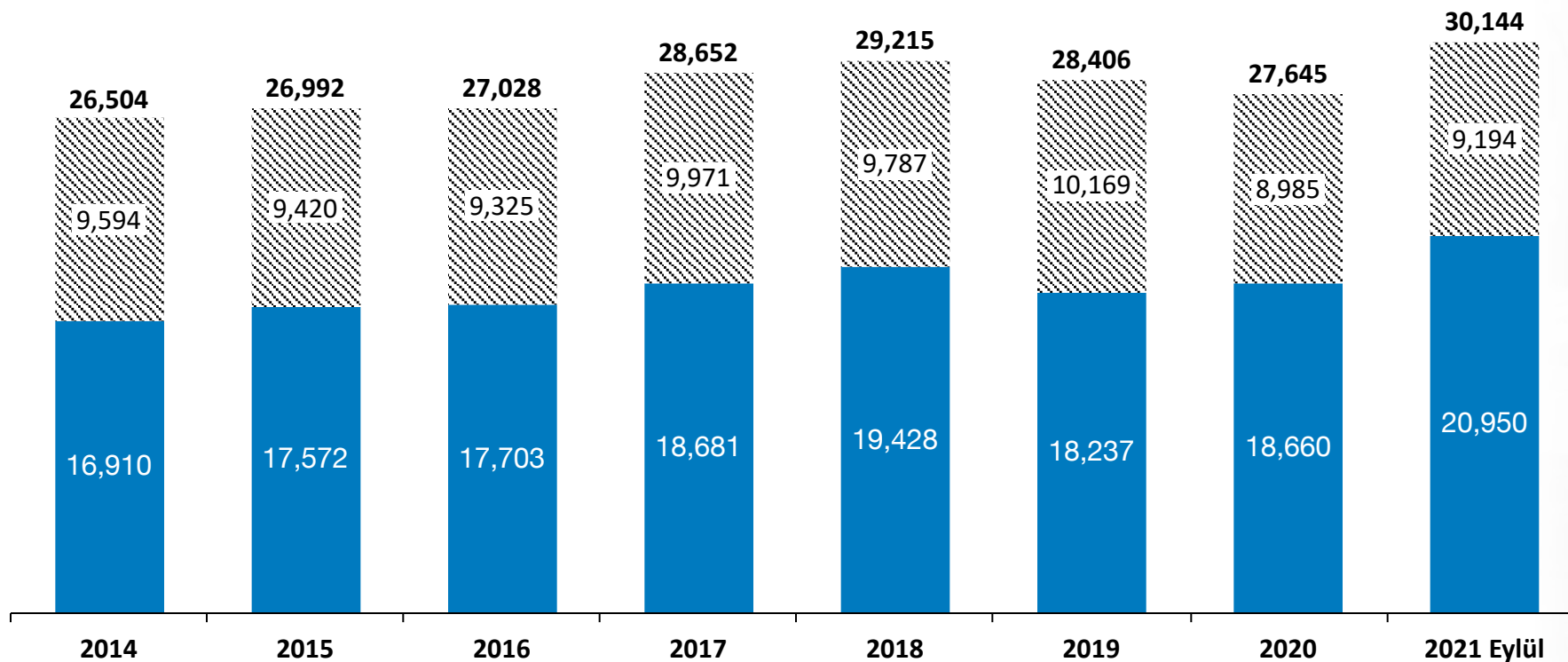


Pandemide iş güvencesi olmayan çalışanların işini kaybetmesi ile kayıt dışı çalışan sayısı geçici olarak düştü. Fakat daha şimdiden **sayılar yeniden artışa geçti**. Üstelik **göçmenler kaynaklı kayıt dışılığı** da ölçemiyoruz.

2

Kayıt dışı istihdama veya dijitalleşmeye hızlı yönelim

Kayıtlı ve kayıt dışı istihdam sayıları (milyon kişi)



9 Milyon kayıt dışı çalışanın yılda devlete yarattığı kayıp 150 Milyar TL'nin üzerinde.

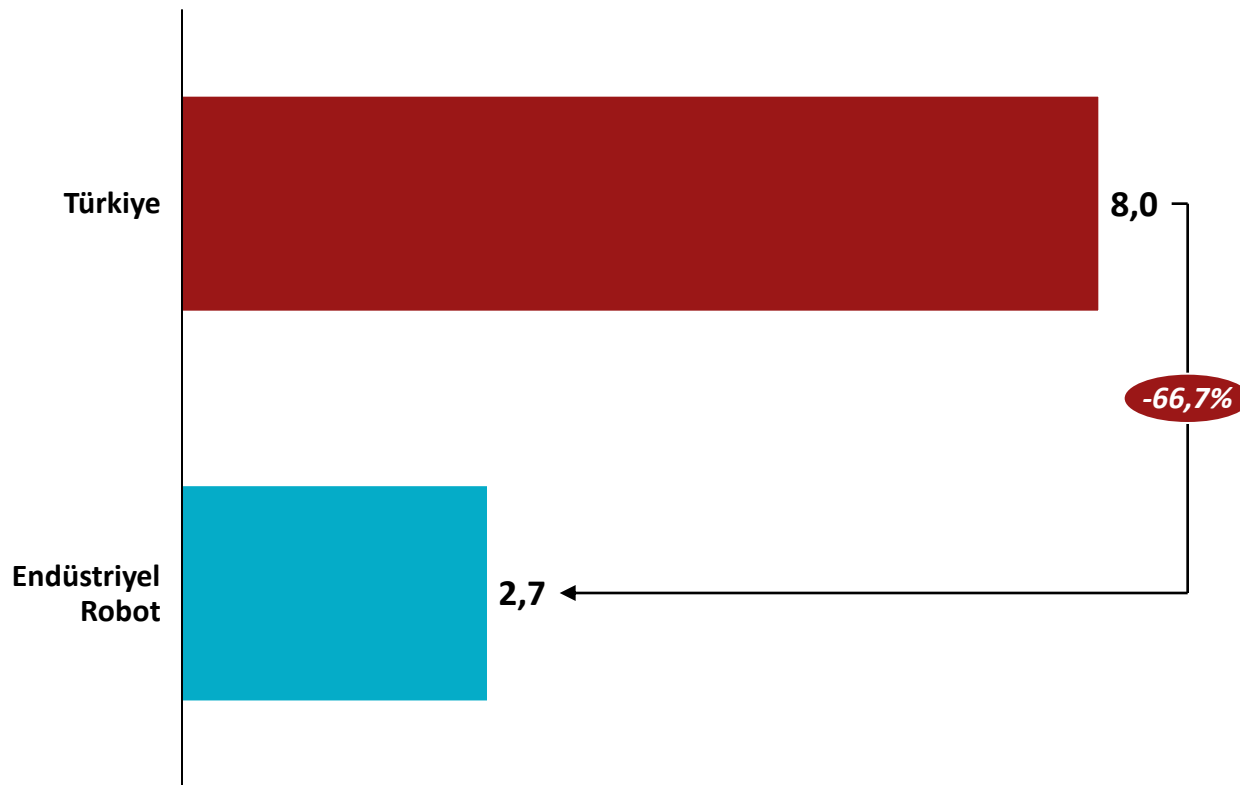
OECD ortalamasına ulaşabilmek için kayıt dışılığı **yarı yarıya düşürmemiz** gerekiyor. Bunun anlamı **yılda 75 Milyar TL kamu gelir kaybı** demek.

Robotların saat başına maliyetindeki azalma, işgücü maliyetleri artışı ile iş gücü dönüşümü eforları uyumsuz olursa **istihdamı olumsuz etkileyecektir.**

2 Kayıt dışı istihdama veya dijitalleşmeye hızlı yönelim

Endüstriyel robot ve işgücü maliyetleri kıyaslaması¹

(2020 Avro/saat değeri; 3 işçilik hattın 7 gün / 24 saat çalışmasına eş değer işgücü)



Önemli noktalar

- Endüstriyel robotların ilk alım maliyetlerinin düşmesiyle beraber **gelişmekte olan ülkelerde otomasyona geçişin daha hızlanması beklenebilir.**
- Düşük ve orta yetenekli sanayi çalışanlarının istihdamda rekabetçiliklerini korumaları, **Sanayi 4.0'a yönelik yetenekler edinmelerine bağlıdır.**
- Gelişmekte olan ülkelerin temelde işgücü maliyetine dayanan rekabetçilik modeli, **robotlaşmayla beraber imalatın gelişmiş ülkelere taşınması riskiyle karşı karşıyadır.**

1. ABB FlexArc 250R endüstriyel robot kaynak sistemi için firmanın varsaydığı operasyonel maliyet üzerinden hesaplanmıştır. Sistemin başlangıç maliyeti ABB tarafından 80.000 Avro olarak hesaplanmaktadır. Robot sistemin ömrü 10 yıl olarak varsayılmış ve firma tarafından vardiya başına 3 çalışanın yerini alacağı varsayılmıştır. Haftalık üretimin 7 gün 24 saat sürdüğü durum esas alınmıştır, dolayısıyla bölümdeki toplam işçi sayısı yaklaşık 12 olarak hesaplanmıştır. Robotların yılda 2 hafta bakımda kalacağı varsayılmıştır. Saatlik birim işgücü maliyetleri 52 hafta ve 45 saat üzerinden standardize edilmiştir. Robot maliyetinin 10 yıla yayılmasında enflasyon etkisi nominal ücret artışıyla eşit varsayılarak hesaplamalara dahil edilmemiştir, hesaplanan saatlik ücret 2020 reel değeri üzerindedir.

İhracatın yaklaşık 3'te 2'sini gerçekleştiren **büyük işletmeler maliyet artışları ile rekabet gücü kaybetmekte ve küresel paylarını artıramamaktadır.** Bu durum direkt olarak ihracat performansımızı etkilemektedir.

3 Rekabetçiliği azalan firmaların büyümemesi

	Toplam Girişim	Ciro	Üretim Değeri	İhracata Katkı	İstihdam
KOBİ	%99,8	%49,5	%42,7	%36,4	%72,0
- Mikro	%91,9	%10,9	%9,1		%35,8
- Küçük	%6,8	%18,4	%15,0		%19,9
- Orta	%1,1	%49,5	%18,6		%16,3
BÜYÜK	%0,2	%50,5	%57,3	%63,6	%28,0

Bu koşullarda KOBİ'ler ölçek büyütememektedir. Mikro işletmeler ise maliyet artışları karşısında direkt olarak kapanma tehlikesi yaşamaktadır.

Toplu İş Sözleşmesi (TİS) kapsamındaki işyerlerinde asgari ücrette bile toplam işveren maliyetinin 2 kat fazla olduğu unutulmamalı. **İşgücü maliyetlerinin artışı büyük işletmeler açısından çok daha yüksektir.**

3 Rekabetçiliği azalan firmaların büyümemesi

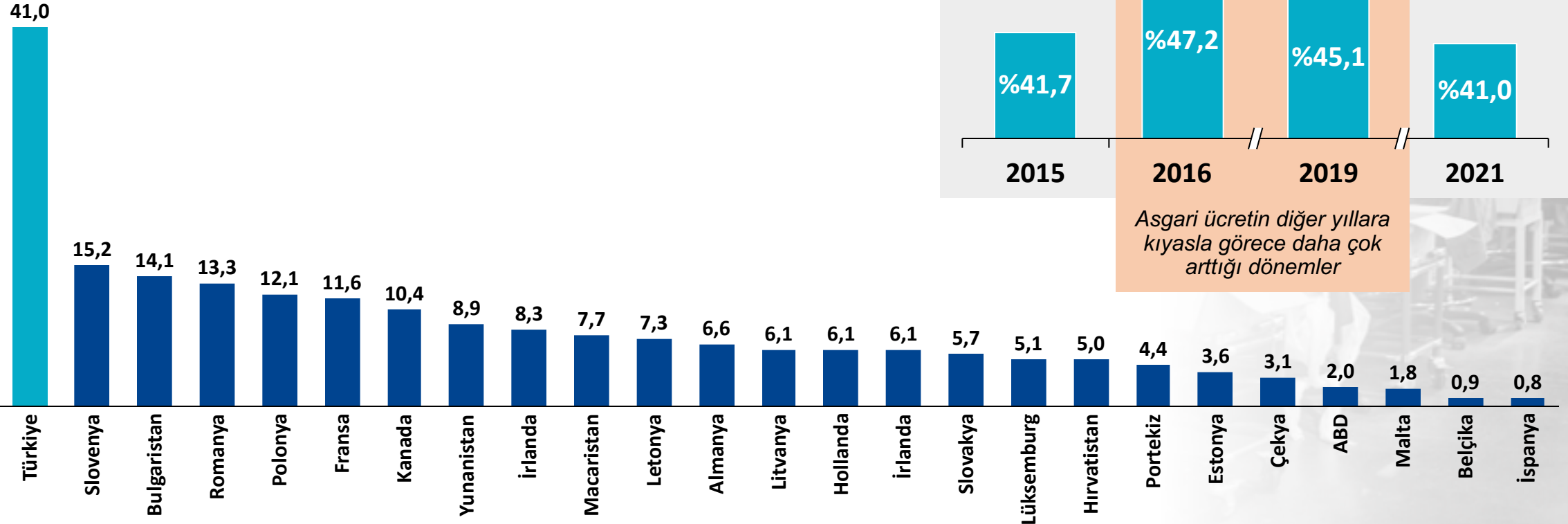
Maliyet Unsurları	Küçük Ölçekli Firma	TİS Kapsamındaki Sanayici
Asgari Brüt Ücret	3.577 ₺	3.577 ₺
İkramiye	❌	✅
Bayram Yardımı	❌	✅
Yakacak Yardımı	❌	✅
İzin Yardımı	❌	✅
Fazla Mesai	❌	✅
Gece Çalışma	❌	✅
Postabaşılık	❌	✅
Diğer Sosyal Yardımlar (Örnek: Evlenme, Doğum, Öğrenim vb.)	❌	✅
Sağlık Sigortası	❌	✅
İşveren Maliyeti	4.204 ₺	8.147 ₺

Asgari Ücretin Yüksek Olması Diğer Çalışanları Nasıl Etkiliyor?

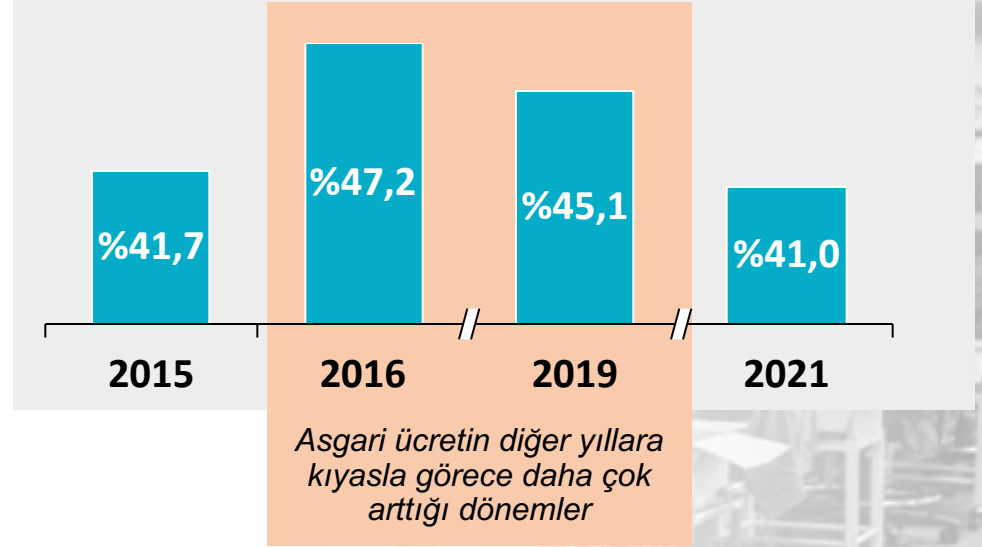
Asgari ücret, **dengeli ücretlendirme yaklaşımından uzaklaşmıştır**. Özellikle yüksek asgari ücret artışları bu durumun devam etmesine neden olmaktadır.

Tüm **dünyada** asgari ücretli çalışanların tüm çalışanlara oranı **%19 seviyesindedir**.

Asgari Ücretli Çalışan Oranı (%)



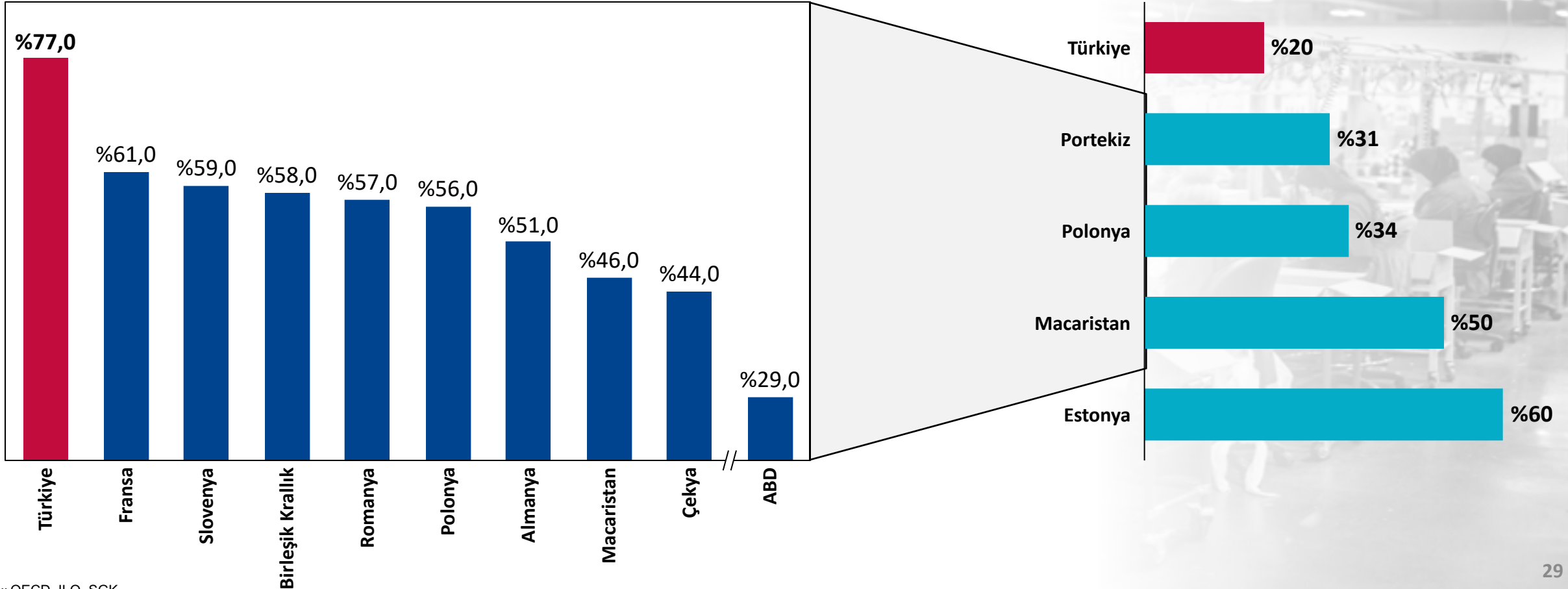
Asgari ücretli çalışanların tüm çalışanlara oranı
(Özel sektör çalışanları, 2015-2021, %)



Asgari ücretin medyan ücrete oranına bakıldığında **asgari ücret işgücü piyasasında diğer ülkelere kıyasla belirleyicidir.**

Asgari Ücretin Medyan Ücrete Oranı

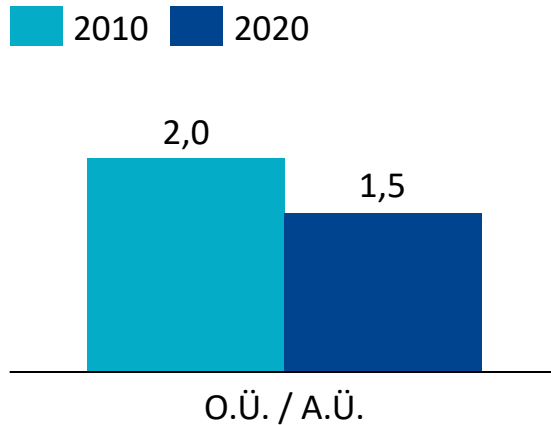
Asgari Ücretten 2 Kat Fazla Alan Çalışan Oranı



Ortalama ücretlerle asgari ücret arasındaki farkı sıfırlamaya doğru gidiyoruz. Çalışanların neredeyse yarısı asgari ücretli oldu. **Çalışanların nitelik kazanmak ve katma değerini artırmak için hiçbir motivasyonu kalmayacak.**

Kıdemli ve nitelikli çalışan ücretlerinin asgari ücretten **belirgin şekilde farklılaşması** durumunda.

Ücretli Çalışanların Ortalama Yıllık Gelirinin Asgari Ücrete Oranı



Asgari ücretli çalışanlar daha yüksek gelir düzeyine ulaşmak için niteliklerini artırma eğilimi gösterir.

Asgari ücretli çalışanlar daha yüksek gelir düzeyine ulaşmak için verimlilik ve katma değerini artırma eğilimi gösterir.

Asgari ücretli çalışanlar daha yüksek gelir düzeyine ulaşmak için katma değeri yüksek kümelenme eğilimi gösterir.

Örgün eğitim ve mesleki eğitim ile beceri kazanma isteği ve talebi artar. Nitelikli çalışan sayısı artış eğiliminde olur.

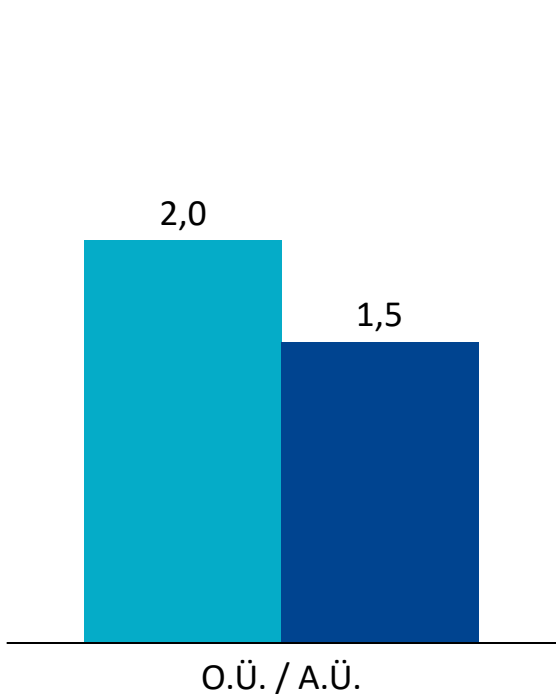
Çalışanlar tecrübe kazanmak ve çalıştıkları iş kolunda terfi etmek, bir üst pozisyona gelmek için motive olurlar.

Sendikalı ve örgütlü çalışan olma eğilimi artar. Uzmanlık belgesi gibi nitelik gösteren kümelenmelere talep artar.

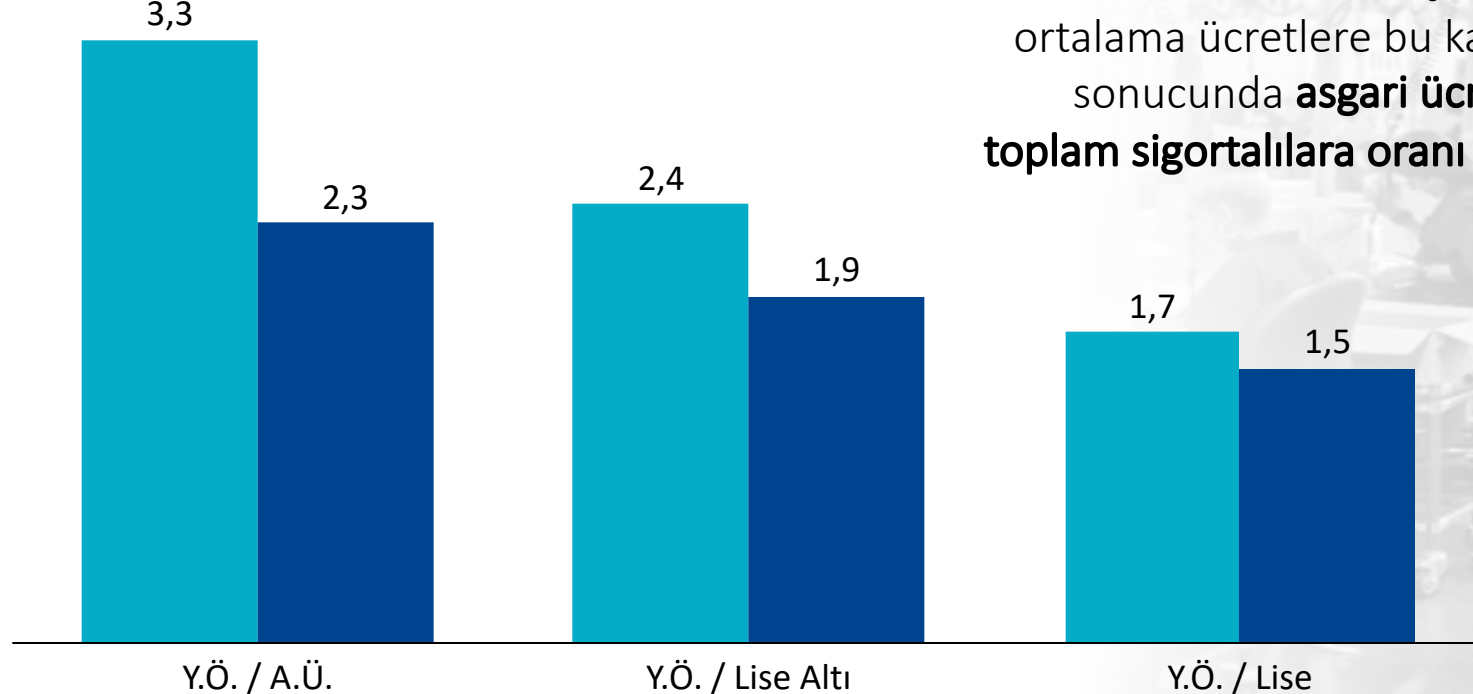
Eğitimli ve nitelikli çalışanların iş gücü piyasasında elde ettiği göreceli gelir farkının gittikçe azalması **çalışanların niteliklerini artırmalarına yönelik motivasyonu ve kendilerine yatırım iştahını düşürmektedir.**

Ücretli Çalışanların Ortalama Yıllık Gelirinin Asgari Ücrete Oranı

2010 2020



Yükseköğretim Mezunu Ücretli Çalışanların Ortalama Yıllık Gelirinin Diğer Gruplara Oranı

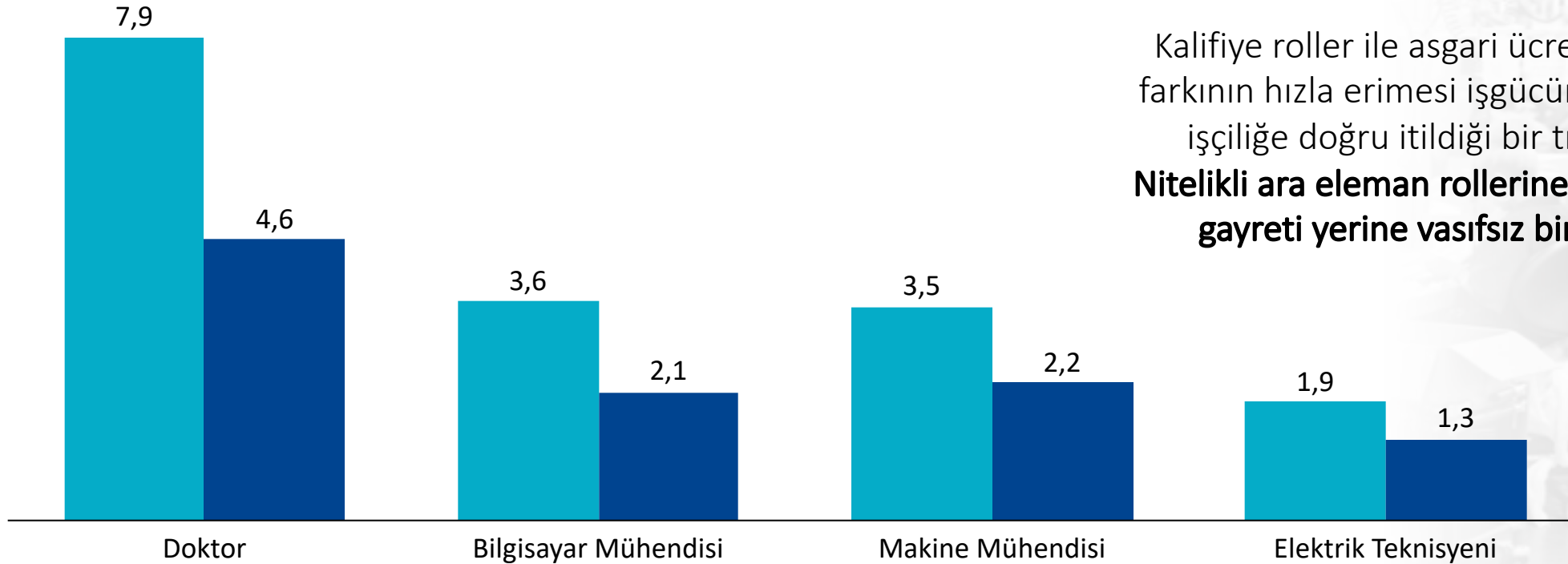


Nitelikli ve tecrübeli çalışanların, niteliksiz ve tecrübesiz çalışanlara oranla gelir farkı ciddi oranda azalmıştır. Asgari ücretin ortalama ücretlere bu kadar yaklaşması sonucunda **asgari ücretli çalışanların toplam sigortalılara oranı da %41'e kadar ulaşmıştır.**

Özellikle kalifiye rollerin gelirleri asgari ücret karşısında ciddi oranda gerilemiştir. Sonuç olarak sanayide nitelikli ara eleman açığı da hızlı şekilde artmaktadır.

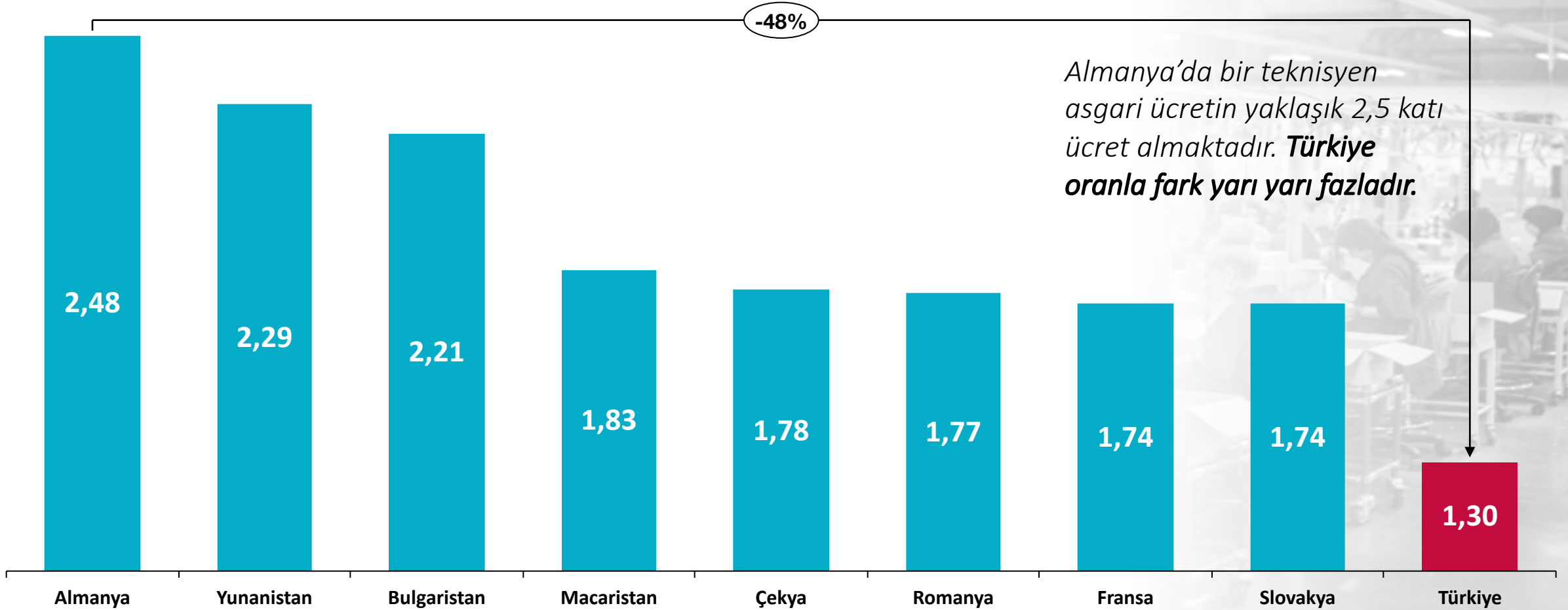
Kalifiye Rollerin Asgari Ücret Karşısındaki Gelir Düzeyleri (Asgari Ücretin Katı)

2011 2021



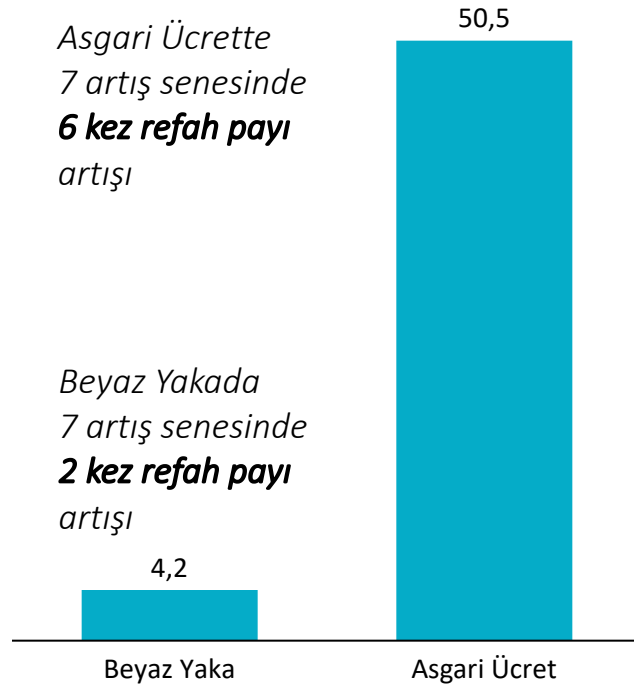
Kalifiye roller ile asgari ücretli roller arasındaki gelir farkının hızla erimesi işgücünün genel olarak vasıfsız işçiliğe doğru itildiği bir trende sebep olmaktadır. **Nitelikli ara eleman rollerine uygun nitelik geliştirme gayreti yerine vasıfsız bir işin tercih edilme oranı artmaktadır.**

Rekabet içinde olduğumuz ülkelerde **nitelikli bir ara eleman asgari ücretten belirgin şekilde yüksek** gelire sahiptir. Bu durum nitelikli iş gücü oluşumunu desteklemektedir.

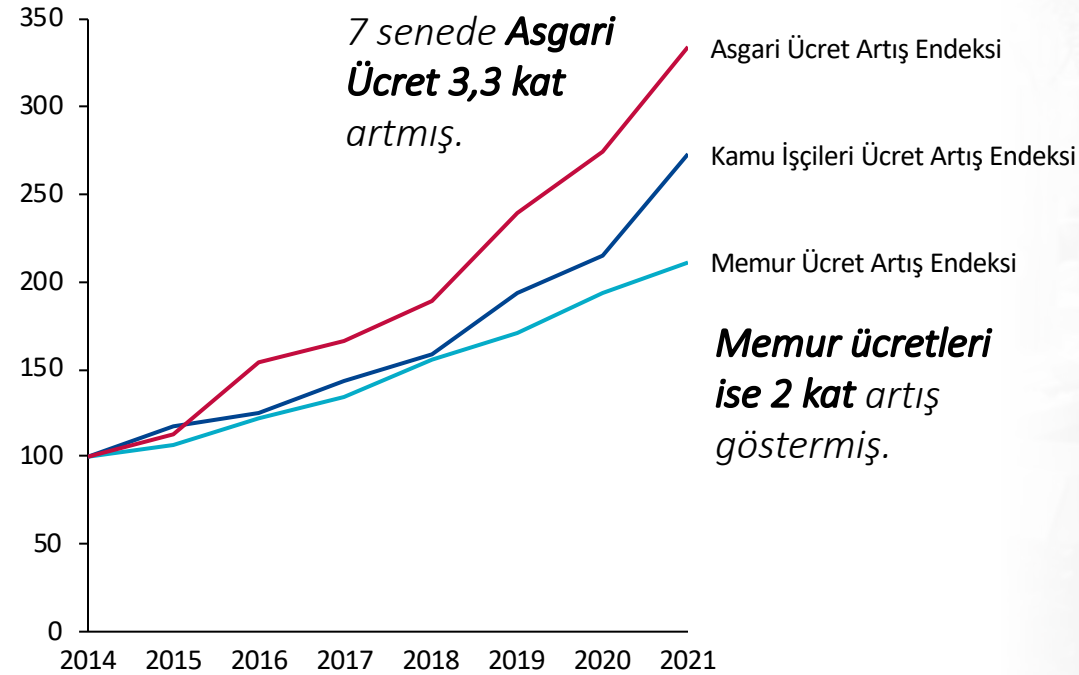


Asgari ücrete kıyasla, özel sektör ve kamu ücretleri artışları da limitli kalmıştır.
İşgücü piyasalarının genel dengeleri ile uyumlu bir asgari ücret artışı önemlidir.

**2015 – 2021 Beyaz Yaka Ofis Çalışaları ile
Asgari Ücret Refah Payı Karşılaştırması**
(Toplam verilen refah payı)



**2015 – 2021 Memur ve Kamu Ücretlerinin
Asgari Ücrete Kıyasla Gelişimi**
(Endeks, 2014 = 100)



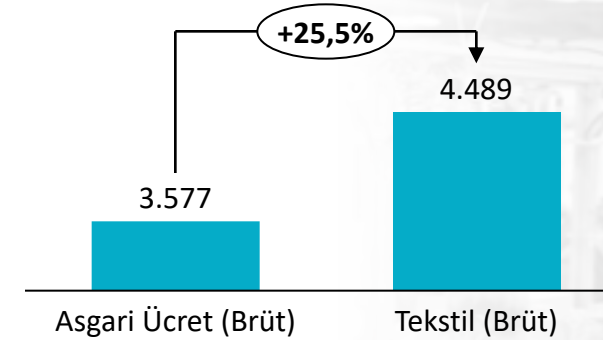
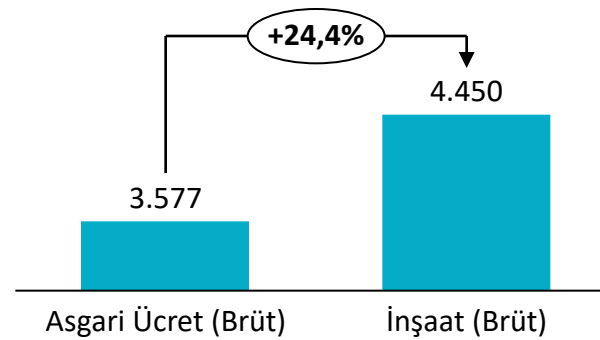
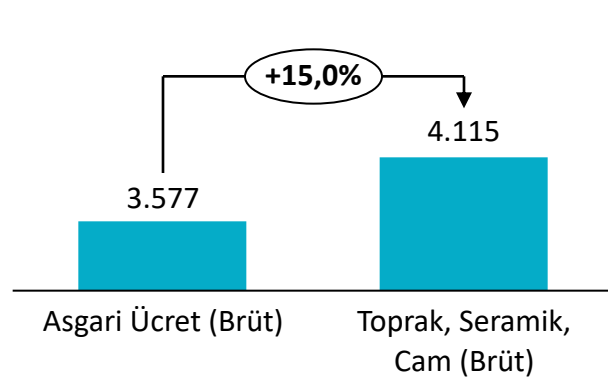
**2022 Yılı için Planlanan
Ücret Artış Oranları**

Kapsam	Profil	Artış Oranı
TR	Özel Sektör Geneli	%19,0
TR	Mühendis	%19,2
TR	İşçi	%20,0
Memur	Genel	%12
Kamu işçisi	Genel	%5+%5

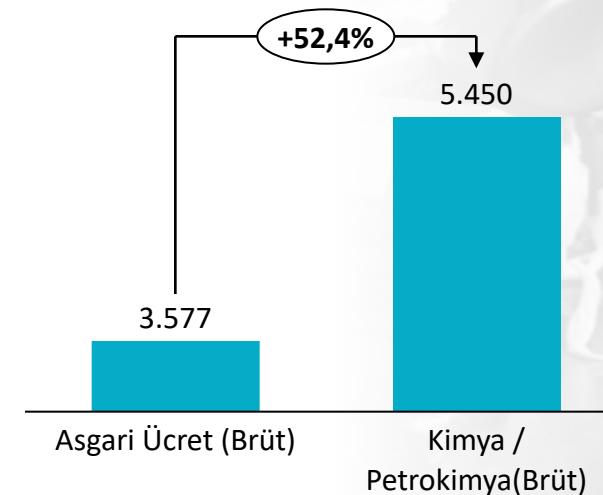
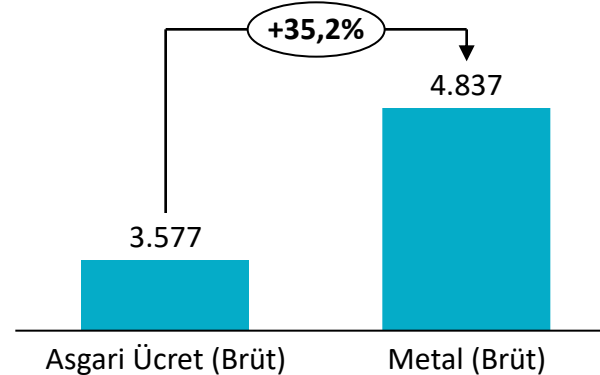
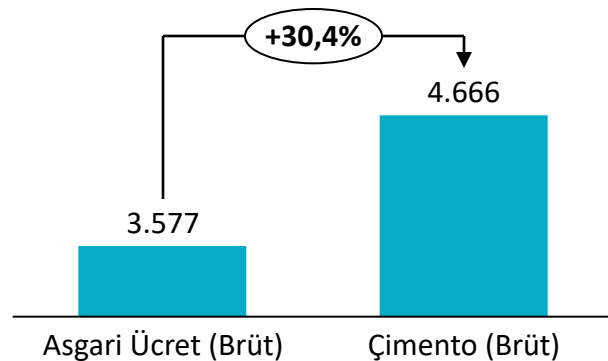
2020 yılı için planlanan ücret artış oranları **%20'yi geçmemektedir.**

Asgari ücretin oranının enflasyon oranını aşacak şekilde artması **üzerinde anlaşma sağlanmış mevcut Toplu İş Sözleşmelerinde çalışma barışını tehlikeye atacak şekilde etki yaratabilir.**

İşkollarına Göre Aylık Brüt Ücret Karşılaştırmaları



Asgari Ücret artışının %20 üzerinde gerçekleşmesi bile dengeleri etkileyecek.



Asgari Ücret artışının %30 üzerinde gerçekleşmesi ise neredeyse tüm dengeleri bozacaktır.

Çoğu ülkede **asgari ücret** objektif makroekonomik veriler üzerinden belirlenmekte, ortalama ve medyan ücretler dikkate alınmaktadır.

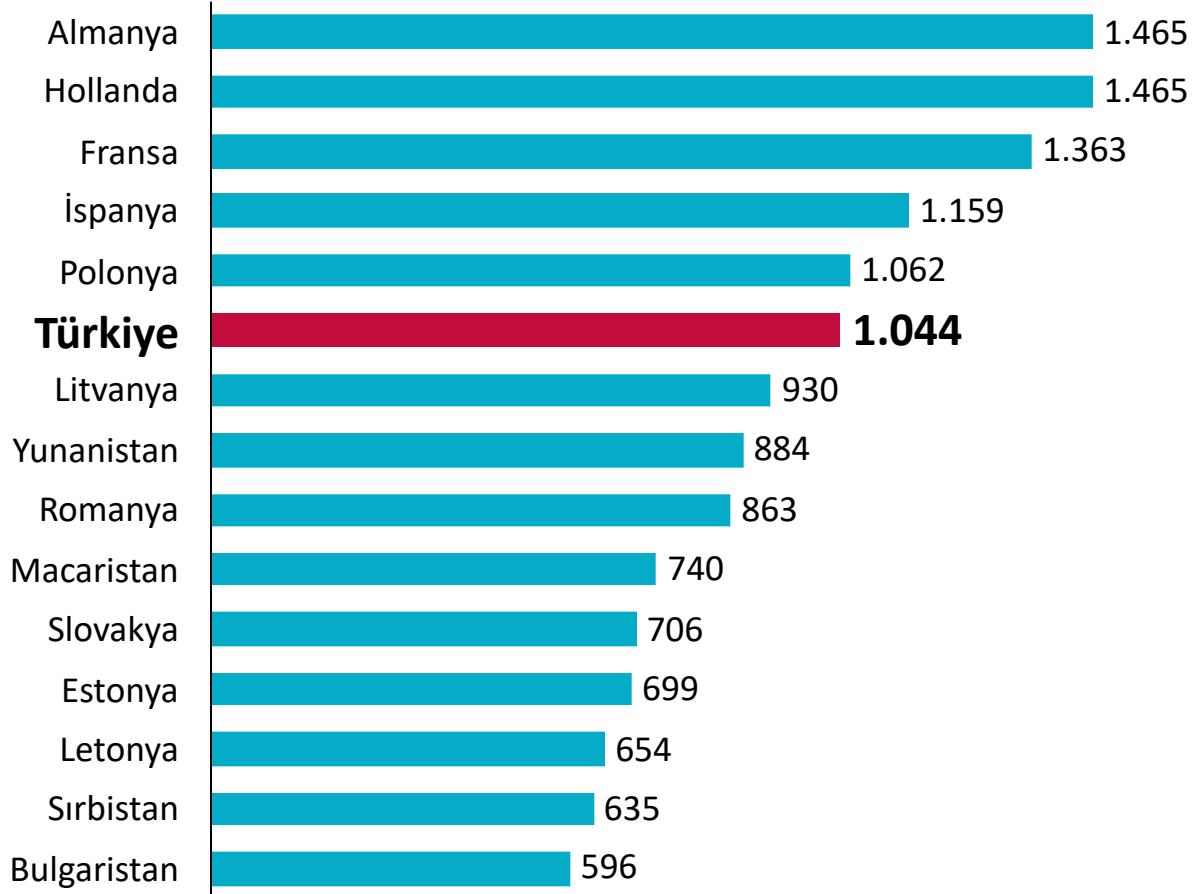
Ülke bazında asgari ücret belirleme yöntemleri

Ülke	Yöntem	Değişiminde Etkili Olan Unsurlar				
		Makroekonomik Unsurlar	TİS	Ortalama Ücret	Kalori Çapası	Detaylar
Litvanya	Süreç			✓		Sosyal diyalogun tüm paydaşları uzlaşarak ortalama ücretin %45 – 50'sine denk gelen miktara yakınına dikkate alarak asgari ücreti belirler
Çekya	Algoritma			✓		Ortalama ücretin %40'ı çapa olarak göz önüne alınır
Hollanda	Algoritma		✓			Asgari ücret, bağlayıcı olan TİS ücretlerine bağlı bir formülle belirlenir ve yaşa göre farklılaşır
Almanya	Algoritma		✓			Önceki yıllarda TİS ile belirlenen ücretlere bağlı formülasyon kullanılır
Belçika	Algoritma	✓				“Sağlık Endeksi'nin 4 aylık hareketli ortalamasını” baz alan bir formül kullanılır
Polonya	Algoritma ve hedef	✓		✓		Ortalama ücretin %50'si çapa olarak göz önüne alınır
Estonya	Algoritma ve hedef	✓		✓		Ortalama ücretin %40'ı çapa olarak göz önüne alınır
İngiltere	Hedef	✓		✓		Ekonomik ve sosyal değişkenlere göre formül kullanılmaksızın hesaplanır Medyan ücretin %60'ı seviyesi hedeflenir
Fransa	Formül	✓				Asgari ücretteki değişim önceki yılın fiyat seviyelerine ve sektördeki diğer ücretlerin artış oranlarına göre belirlenir
Türkiye	Kalori Çapası				✓	Asgari ücret, bir işçinin alması gereken günlük kalori miktarından ve bu kaloriyi oluşturmak için gerekli besinlerin fiyatları göz önünde bulundurularak hesaplanır

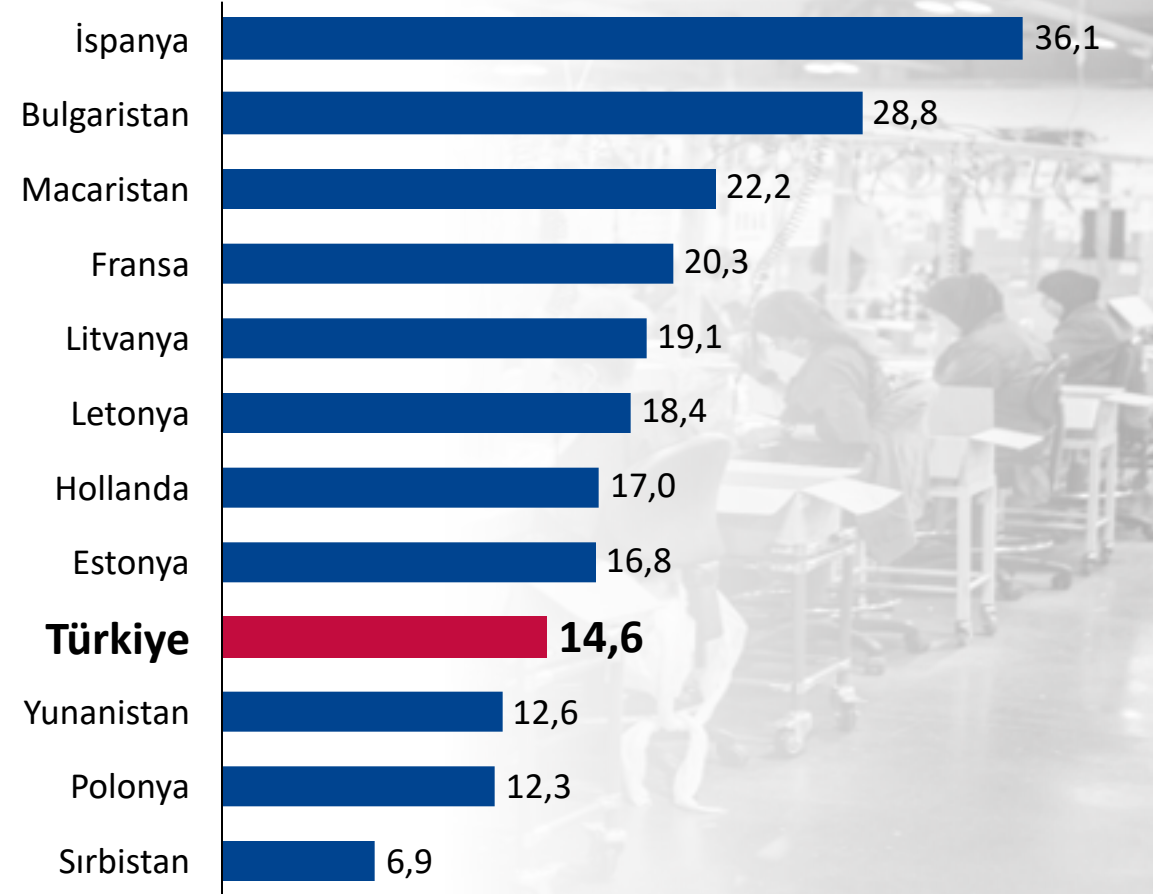
Asgari Ücret Seviyesi Şu An
Ekonomik Gerçekliğin Üzerinde Mi?

Türkiye’de asgari ücretlinin satın alma gücü, Avrupa Ülkeleri’ne göre iyi konumda iken, üst gelir grubuna görece daha yakın düzeydedir.

Satın alma gücü paritesine göre asgari ücret (Brüt, Avro / ay, 2021 2. Yarı)

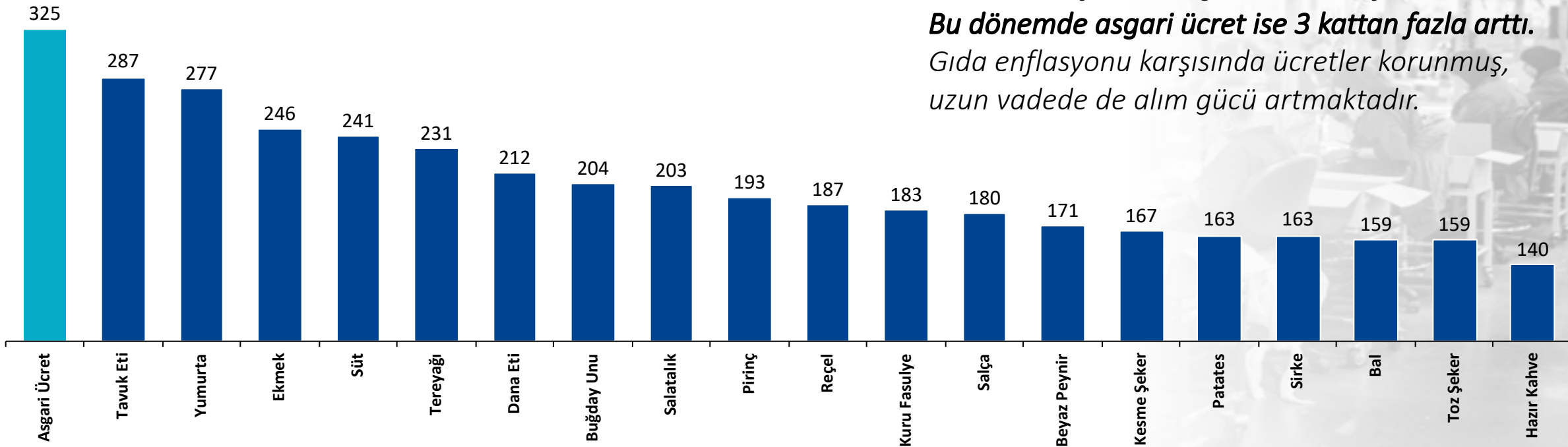


En yüksek gelir alan %90’lık grup ile %10’luk grup arasındaki gelir oranı (2020)



Enflasyonun yüksek seyrettiği dönemlerde kısa vadeli olarak gıda fiyatları artışları gündem olmaktadır. Fakat **uzun vadede baktığımızda, gerçekte 2014 yılından bu yana asgari ücret tutarlı olarak gıda enflasyonun üzerinde artmıştır.**

Asgari ücret artışının gıda enflasyonu ile karşılaştırılması¹ (Endeks, 2014 = 100; 2021)



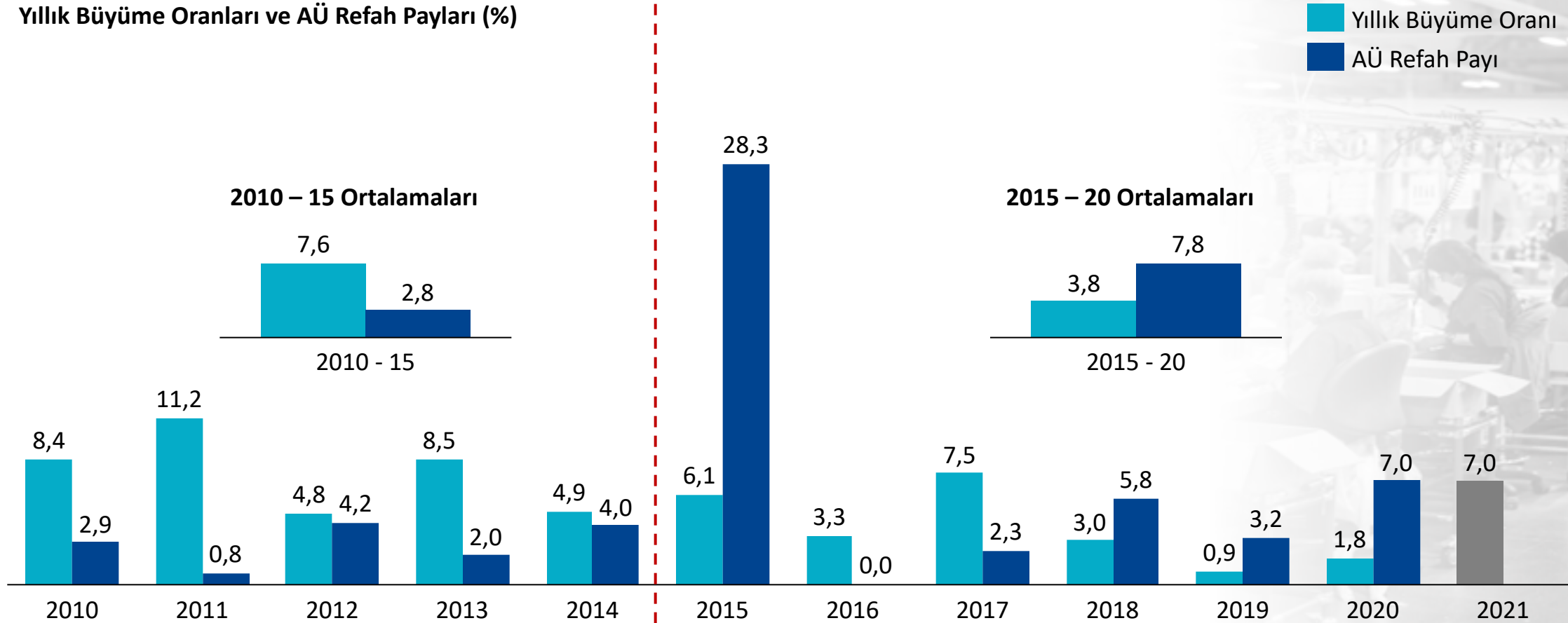
2014 Aralık'tan günümüze "tüm gıda ve alkolsüz içecek fiyatlarındaki" artışlar 1,5 katın biraz üzerinde, seçili temel gıdalarda artış ise 1 kat oldu. **Bu dönemde asgari ücret ise 3 kattan fazla arttı.** Gıda enflasyonu karşısında ücretler korunmuş, uzun vadede de alım gücü artmaktadır.

1. 2021 yılı için ilk 9 ayın verileri kullanılmıştır. Aralık ayları fiyatları kıyaslanmıştır.
 Kaynak: TÜİK

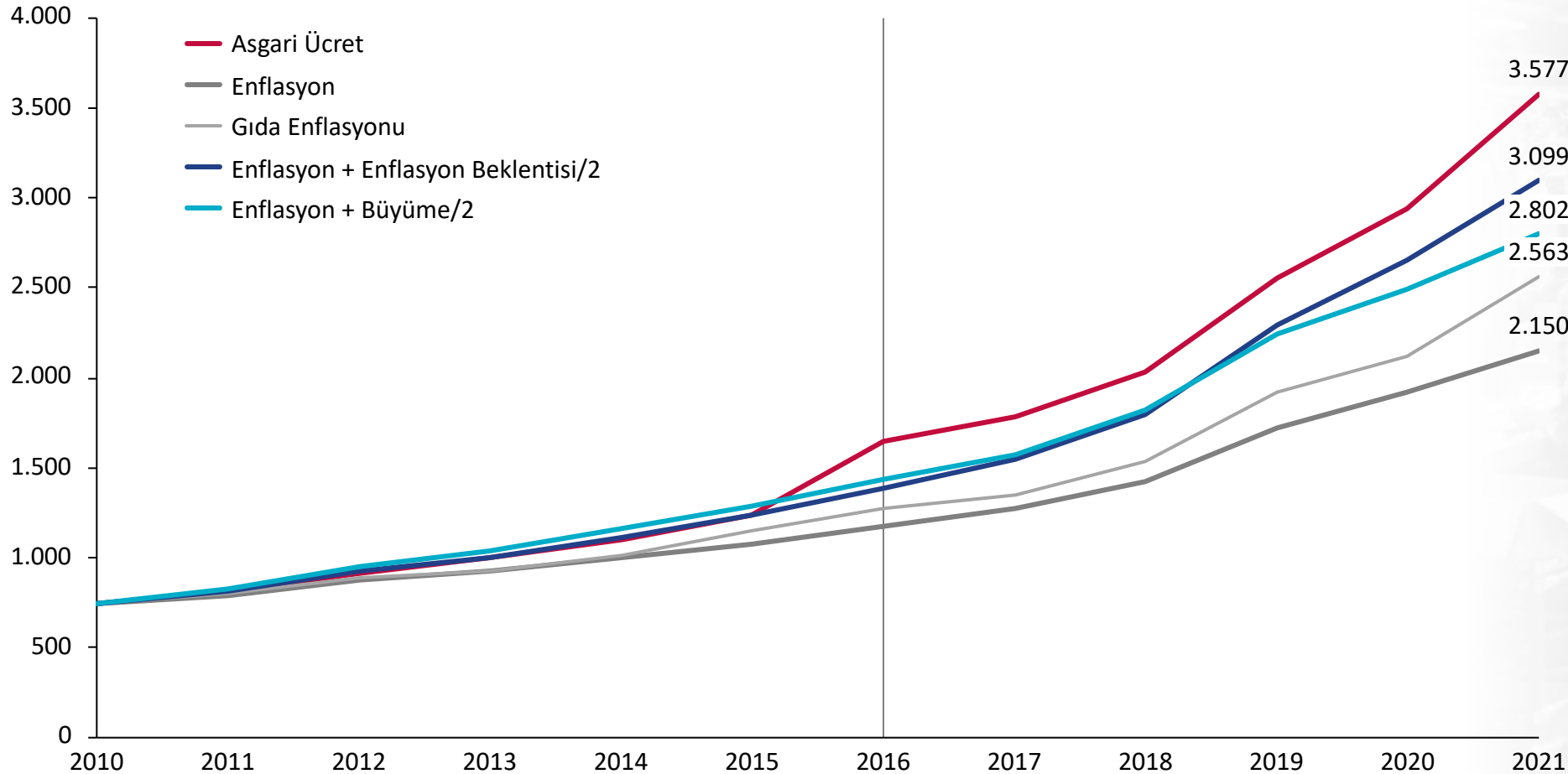
Dengeli Artış Oranı Ne Olabilir?

2015'ten önce büyüme ile artan asgari ücret, 2015'ten sonra büyümede yaşanan yavaşlamaya rağmen 2015 öncesinden daha çok arttı. **İşgücü maliyeti artışında büyüme ile tutarsız hareket ediyoruz.**

Yıllık Büyüme Oranları ve AÜ Refah Payları (%)

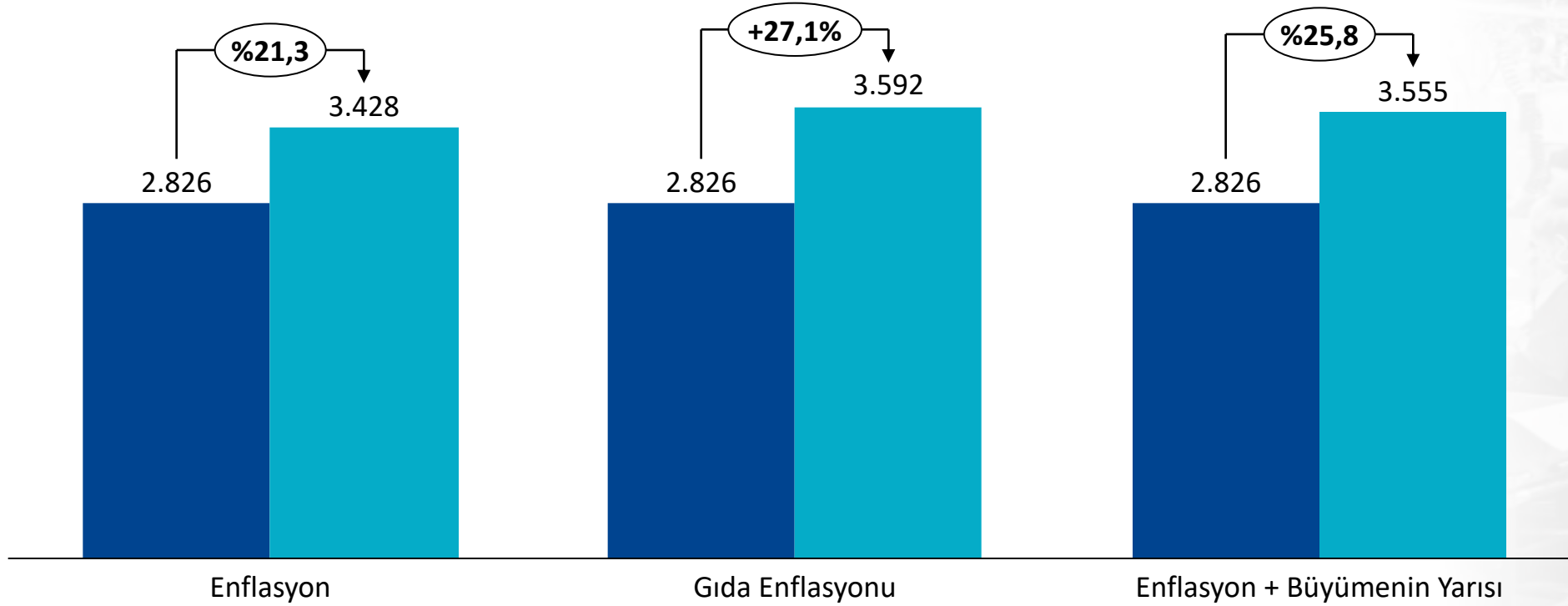


2016 yılı artışına kadar dengeli seyreden göstergeler **2016'dan itibaren büyümenin tamamının asgari ücrete aktarıldığı, geçen yıl da dahil bu oranın bile üzerinde artışları yaşandığı** dengeyi bozan bir yapıda ilerlemektedir.



Enflasyona karşı koruma + **büyüme oranının eşit şekilde paylaşılması** ile
asgari ücrete yüzde 25,8 artış sağlanabilir.

Asgari Ücret – Toplam Ele Geçen (Net + AGİ)

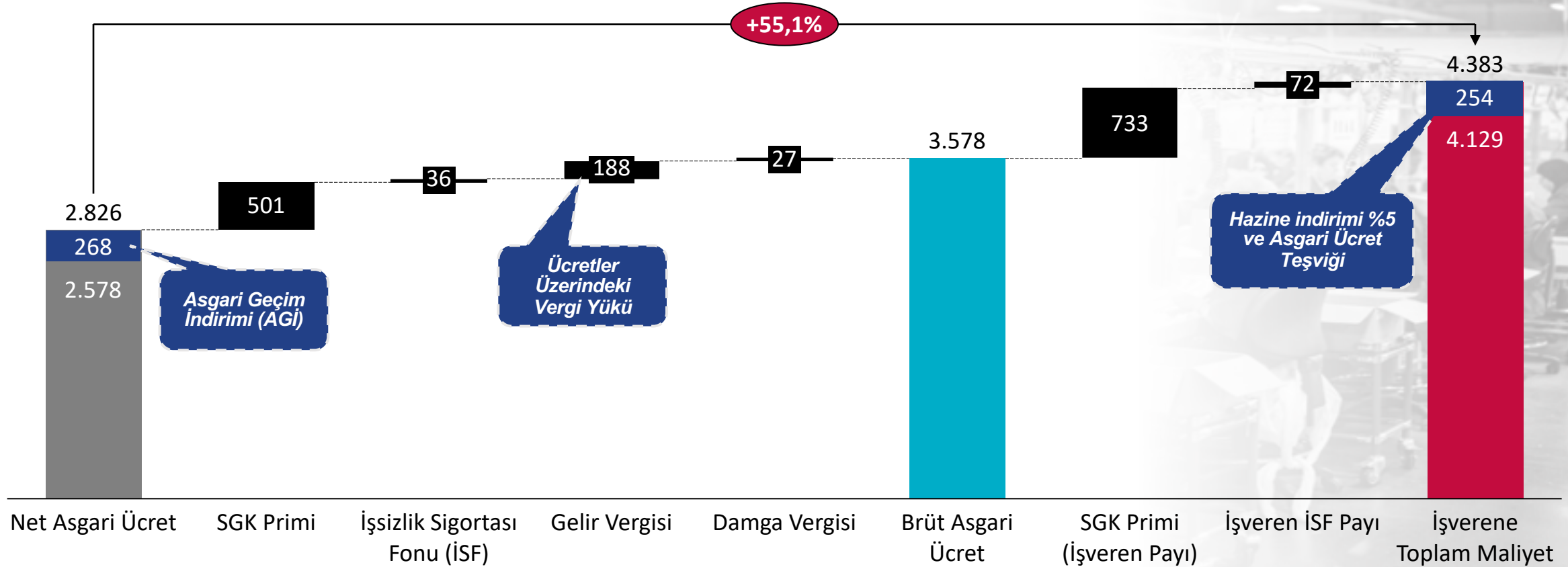


Bu oranın üzerindeki
olası artışlar
ekonomiye kalıcı
zararlar verebilir.

İşveren Maliyetleri ve Çalışan Gelirleri Nasıl Desteklenebilir?

Asgari ücret artışının olumsuz etkilerinden ekonomimizi korumak için **iş veren maliyetleri üzerinde müdahale edilebilecek noktalar** bulunmaktadır. Çalışan gelirlerini artırmak için ise vergi indirimleri kritik önemdedir.

Türkiye’de asgari ücretin oluşumu ve maliyeti (TL/ay, 2021)



Asgari ücret artışının işveren maliyetlerine yansımalarını dengelemek için **Asgari Ücret Teşviği en önemli araç olacaktır.** Aşağıda olası senaryolara ilişkin simülasyonlar sunulmaktadır.

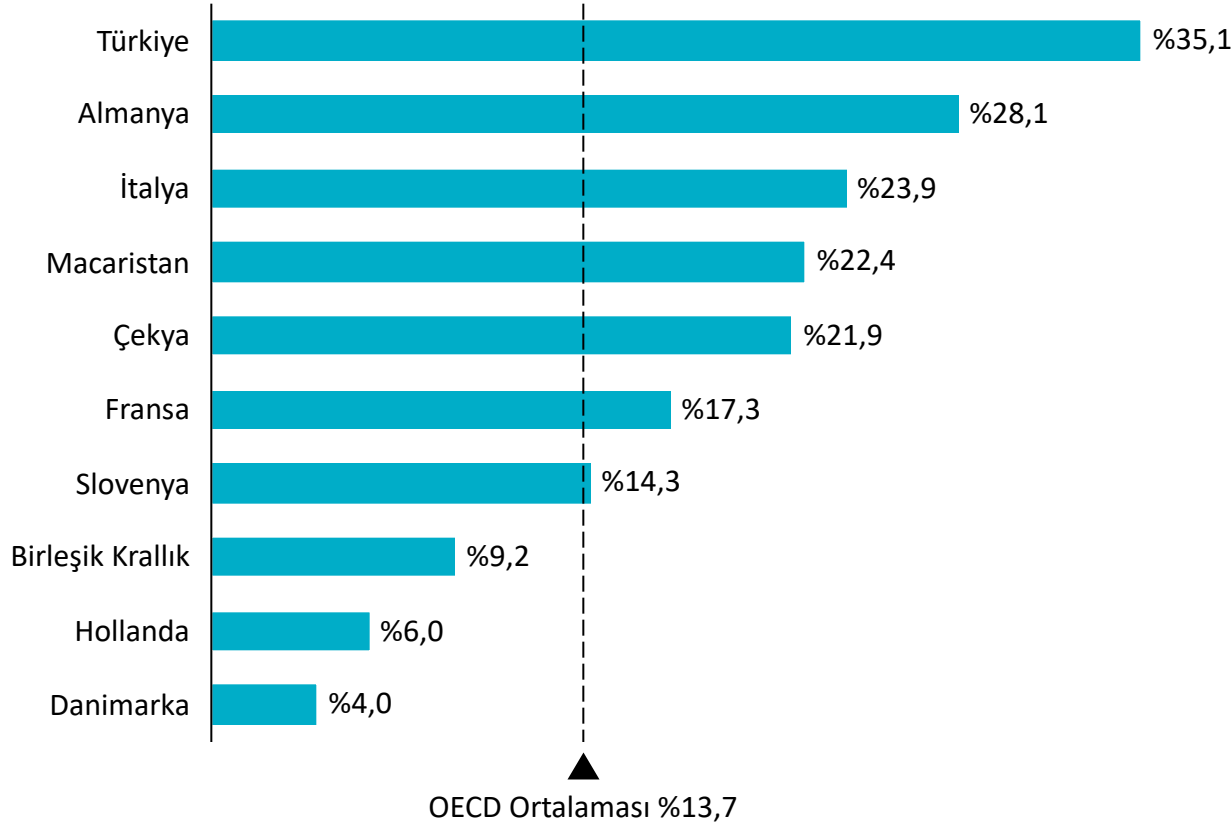
Asgari Ücret Teşviği	AÜ Neti	3.250	3.300	3.400	3.500	3.600
	AÜ Brütü	4.115	4.178	4.305	4.431	4.558
	Ücret Artış	15,0%	16,8%	20,3%	23,9%	27,4%
0	Maliyet Artış	17,1%	18,9%	22,5%	26,1%	29,7%
75 TL	Maliyet Artış	15,3%	17,1%	20,7%	24,3%	27,9%
100 TL	Maliyet Artış	14,7%	16,5%	20,1%	23,7%	27,3%
150 TL	Maliyet Artış	13,5%	15,3%	18,9%	22,5%	26,1%
200 TL	Maliyet Artış	12,3%	14,0%	17,7%	21,3%	24,9%
250 TL	Maliyet Artış	11,0%	12,8%	16,5%	20,1%	23,7%

Notlar:

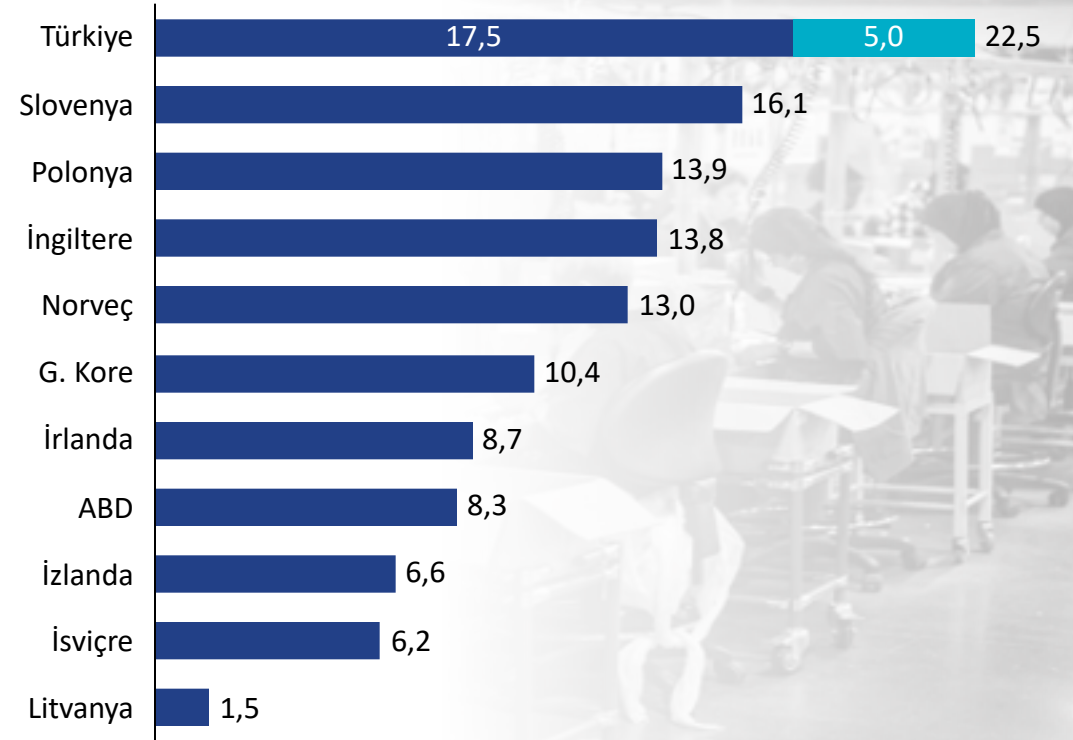
- AGİ dahil Net Asgari Ücrette her 50 TL'lik artış %1,77 ücret artışına tekabül etmektedir.
- Asgari Ücret teşviğinde her 50 TL'lik artış %1,21 maliyet azaltımına tekabül etmektedir.
- Varsayımlarda Gelir Vergisi 1. dilim (%15) alınmıştır. Net AÜ, bekar ve çocuksuz AGİ dahil hesaplanmıştır ve SGK işveren payları (%15,5+%2) alınmıştır.

Ülkemizde asgari ve düşük ücretlerin üzerindeki vergi ve sosyal güvenlik yükü OECD ortalamasının çok üzerindedir. **Bu yıl ücretler üzerindeki yükü azaltarak bu farkın da en azından azalmasını sağlayabiliriz.**

OECD ülkelerinde düşük ücretler üzerindeki yükler¹
(İşgücü maliyetine oran, iki çocuklu ailenin tek çalışanı, 2020)

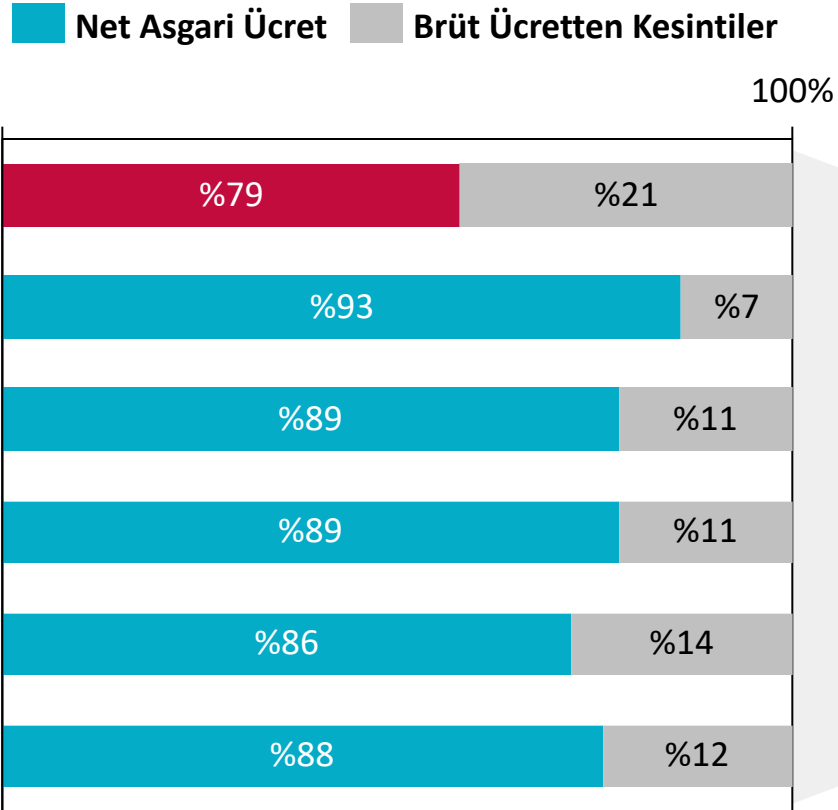


Ülkeler bazında işverene tabi SGK priminin kıyaslaması
(%, 2020)

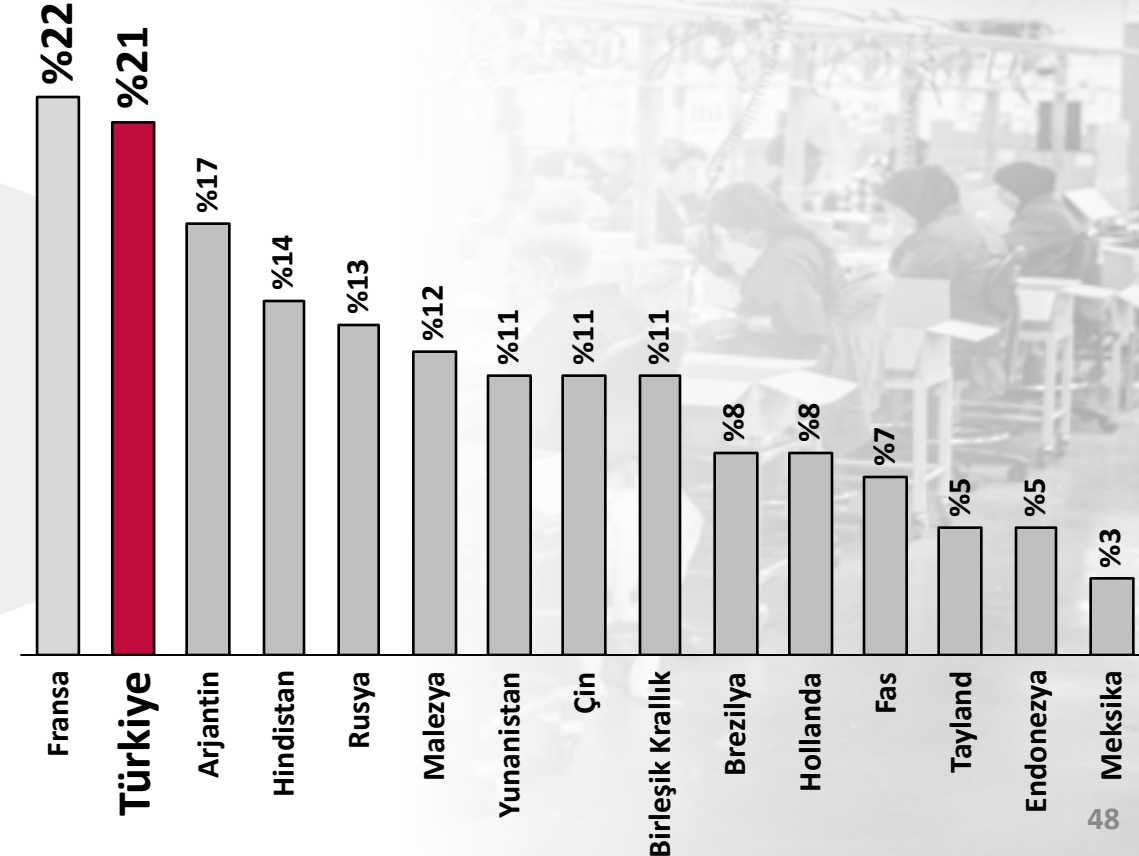


Türkiye, dünyadaki tüm bölgelerin ortalamasına göre **brüt asgari ücretten net asgari ücrete geçişte oransal olarak en yüksek kesintiyi yapan** ülkelerin başındadır.

Ülkelerin gelir gruplarına göre asgari ücret üzerindeki kesintilerin payı



Seçilmiş bazı ülkelere göre brüt asgari ücret üzerindeki kesintilerin payı



TÜRKİYE İŞVEREN SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Koç Kuleleri Söğütözü Mahallesi Söğütözü Caddesi

No: 2 A Blok Kat: 28 06510 Çankaya / ANKARA

Tel: + 90 (312) 439 77 17

Faks: + 90 (312) 439 75 92-94

E-posta: tisk@tisk.org.tr

